Privacyreglement

Bureau Jeugdzorg

Tekst en toelichting

Colofon

Privacyreglement Bureau Jeugdzorg, Tekst en toelichting

Uitgave
Maatschappelijk Ondernemers Groep
Admiraal Helfrichlaan 1
Postbus 3332
3502 GH Utrecht
telefoon: 030 - 298 34 34
fax: 030 - 298 34 37
www. mogroep.nl

Tekst
mw. mr. R. de Boer (Bureaus Jeugdzorg Haaglanden - Zuid-Holland)
mw. mr. J.J.W. Hermans (Bureau Jeugdzorg Utrecht)
mw. mr. W.H. van Wijk (Ambulante Jeugdbescherming en Jeugdhulpverlening Leger des Heils)
mw. mr. C.W.E. Lammers (Maatschappelijk Ondernemers Groep)

De Bureaus Jeugdzorg ontvangen kosteloos een aantal exemplaren van dit Privacyreglement.
JHVB0089

ISBN 90–5568–196-2
NUGI 752

Utrecht, december 2004

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de Maatschappelijk Ondernemers Groep. Bij overname is bronvermelding verplicht.

Privacyreglement

Bureau Jeugdzorg

Tekst en toelichting

Addendum privacyreglement Bureaus Jeugdzorg

Naar aanleiding van de wet van 12 juni 2008 (Reparatiewet VWS 2008) tot wijziging van diverse wetten op of in verband met het terrein van VWS, ten einde wetstechnische gebreken te herstellen en andere wijzigingen van ondergeschikte aard aan te brengen is in artikel 55 Wet op de jeugdzorg het volgende gewijzigd:
In artikel 55, eerste lid, wordt << gedurende tien jaren >> vervangen door: gedurende vijftien jaren.

Naar aanleiding van deze wijziging in de Wet op de jeugdzorg moeten onderstaande artikelen in het Privacyreglement Bureau Jeugdzorg worden gewijzigd:

Artikel 18 lid 1 Privacyreglement

Lid 2 Onverminderd het derde, vierde en vijfde lid en artikel 19, bewaart Bureau Jeugdzorg het dossier van een cliënt gedurende vijftien jaar, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de hulpverlening is afgesloten.
Lid 3 Bureau Jeugdzorg bewaart het dossier van de jeugdige die onder toezicht is dan wel onder voogdij van Bureau Jeugdzorg heeft gestaan vijftien jaar, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de hulpverlening is afgesloten, doch ten minste tot meerderjarigheid van de jeugdige. (…)

De wijzigingen hebben vanzelfsprekend een doorwerking in de bij de artikelen behorende toelichting.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Lijst met gebruikte afkortingen

Inleiding **9**

Reglement met integrale toelichting **15**
1. Algemene bepalingen 15
artikel 1. Begripsbepalingen 15
artikel 2. Reikwijdte van het reglement 17
artikel 3. Taken van Bureau Jeugdzorg 17
artikel 4. Toegang tot het dossier 17
artikel 5. Algemene informatie voor de cliënt over gegevensverwerking 18

2. Doel en voorwaarden van de verwerking van persoonsgegevens **19**
artikel 6. Doel van de verwerking van persoonsgegevens 19
artikel 7. Voorwaarden voor een rechtmatige verwerking 19
artikel 8. Grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens 19
artikel 9. Verwerking van bijzondere persoonsgegevens 21
artikel 10. Verwerking van persoonsgegevens met gebruik van audio/visuele hulpmiddelen 21
artikel 11. Verwerking ten behoeve van onderzoek en statistiek 21

3. Gegevensverwerking door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling **23**
artikel 12. Informatieverstrekking door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling 23

4. Inzage, afschrift en correctie **25**
artikel 13. Inzage en afschrift voor de cliënt 25
artikel 14. Kennisneming door een betrokkene niet zijnde de cliënt 28
artikel 15. Kosten van afschrift 29
artikel 16. Recht op correctie 29

5. Derdenverstrekking **31**
artikel 17. Derdenverstrekking 31
Lid 1 en 2: Informatieverstrekking aan ouders 32
Informatieverstrekking aan politie/justitie 33
Informatieverstrekking tijdens gerechtelijke procedures: geheimhoudingsplicht en verschoningsrecht 33
Lid 3: Zijn externe onderzoekers beroepskrachten? 34
Zijn pleegouders beroepskrachten? 34
Informatie-uitwisseling tussen verschillende afdelingen van BJZ 35
Informatie-uitwisseling in samenwerkingsverbanden (netwerken) 35

6. Bewaartermijnen en vernietiging **37**
artikel 18. Bewaren van persoonsgegevens 37
artikel 19. Vernietiging van persoonsgegevens op verzoek 39

7. Overige bepalingen **41**
artikel 20. Klachten 41
artikel 21. Melding van verwerking van gegevens 41
artikel 22. Slotbepaling 41

Transponeringstabel **43**

Literatuurlijst **45**

Privacywijzer **46**

Voorwoord

Bureau Jeugdzorg legt, in het kader van de hulpverlening, dagelijks diverse gegevens van cliënten vast, die afkomstig zijn van de cliënt zelf maar ook van anderen, zoals bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming of zorgaanbieders. Het vastleggen van gegevens is voor Bureau Jeugdzorg noodzakelijk om de wettelijk opgedragen taken uit te kunnen voeren. Dat gegevens van de cliënt worden vastgelegd, houdt echter niet in dat derden of medewerkers van andere afdelingen van Bureau Jeugdzorg zomaar inzage in deze gegevens hebben. Hulpverleners in dienst van Bureau Jeugdzorg hebben namelijk een geheimhoudingsplicht en mogen daarom in principe alleen met toestemming van de cliënt gegevens aan anderen dan de cliënt verstrekken. Aan de andere kant heeft Bureau Jeugdzorg de taak om de belangen van jeugdige cliënten te beschermen en mag de noodzakelijk geachte hulpverlening niet in gevaar komen. Dit betekent dat soms ook zonder toestemming van bijvoorbeeld de ouders informatie aan derden moet kunnen worden verstrekt.

De privacybescherming van de cliënt maakt het voor de hulpverlener soms onduidelijk wanneer wel en wanneer geen persoonsgegevens mogen worden verwerkt. Aan wie mogen welke gegevens worden verstrekt en aan wie juist niet? De stichting Vedivo, de voormalige koepelorganisatie van (gezins)voogdij-instellingen, heeft in 1996 een Privacyreglement voor alle aangesloten instellingen uitgebracht, mede om uniforme richtlijnen te bieden die een antwoord (kunnen) geven op zojuistgenoemde vragen. Het door Harry van den Bosch opgestelde Privacyreglement en de toelichting daarop zijn destijds uitgegeven in de Vedivo-uitgave *Privacyreglement in praktijk. Omgaan met persoonlijke gegevens in de jeugdzorg*.

In verband met de wijziging van de relevante (privacy)wetgeving – de Wet persoonsregistraties is gewijzigd in de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet op de jeugdhulpverlening wordt opgevolgd door de Wet op de jeugdzorg - is besloten het Privacyreglement van Vedivo en de bijbehorende toelichting te herzien. Een werkgroep, bestaande uit twee juristen van de Bureaus Jeugdzorg, een jurist van een landelijk werkende gezinsvoogdij-instelling en een beleidsmedewerker van de MOgroep, heeft deze taak op zich genomen. Concepten van het reglement zijn ter becommentarering voorgelegd aan het ministerie van Justitie, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het College bescherming persoonsgegevens. Tevens is het juristennetwerk van de MOgroep - een netwerk waarin de juristen van de Bureaus Jeugdzorg participeren - een aantal malen in de gelegenheid gesteld commentaar te geven op de concepten van het reglement. Tot slot is het conceptreglement aan een aantal hulpverleners, werkzaam bij verschillende Bureaus Jeugdzorg, voorgelegd.

Het resultaat van de herziening is een Privacyreglement in tekst-en-commentaarvorm voor de Bureaus Jeugdzorg. Geprobeerd is de soms juridisch technische artikelen van een verhelderend commentaar en voorbeelden te voorzien. Het blijft echter een juridisch ingewikkelde materie waar met het oog op de kwaliteit weinig aan te veranderen valt. In tegenstelling tot het boekje van Harry van den Bosch wordt in deze uitgave een aantal onderwerpen niet in afzonderlijke hoofdstukken besproken die voorafgaan aan het reglement. Dit betekent echter niet dat deze informatie niet in de herziene versie terugkomt. De werkgroep heeft ervoor gekozen deze onderdelen in de toelichting zelf te verwerken. Voor de goede orde: het reglement heeft alleen betrekking op de verwerking van persoonsgegevens van cliënten in het kader van de jeugdzorg en niet op bijvoorbeeld de verwerking van persoonsgegevens van werknemers van Bureau Jeugdzorg.

Het Privacyreglement is vastgesteld door de bestuurscommissie Bureaus Jeugdzorg en draagt de titel *Privacyreglement Bureau Jeugdzorg. Tekst en toelichting*. Wijzigingen kunnen niet eenzijdig door de Bureaus Jeugdzorg worden doorgevoerd, doch dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de branchecommissie Bureaus Jeugdzorg.

J. Verbugt, voorzitter branchecommissie Bureaus Jeugdzorg
Utrecht, 2004

Lijst met gebruikte afkortingen

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Awbz	Algemene wet bijzondere ziektekosten
BKv. WBP	Besluit kostenvergoeding rechten betrokkene Wbp
BW	Burgerlijk Wetboek
CBP	College bescherming persoonsgegevens
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
HR	Hoge Raad
LBIO	Landelijk Instituut Inning Onderhoudsbijdragen
NIZW	Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
Wgbo	Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst
Wjhv	Wet op de jeugdhulpverlening
Wjz	Wet op de jeugdzorg
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Wpr	Wet persoonsregistraties
WvSr	Wetboek van Strafrecht

Waar in dit Privacyreglement ‘hij’ staat, kan ook ‘zij’ worden gelezen.

Inleiding

Op grond van artikel 52 van de Wet op de jeugdzorg (Wjz) is Bureau Jeugdzorg verplicht een Privacyreglement op te stellen. Middels een Privacyreglement verschaft Bureau Jeugdzorg cliënten duidelijkheid over de wijze waarop Bureau Jeugdzorg met hun persoonsgegevens omgaat. Daarnaast geeft het reglement de medewerkers van Bureau Jeugdzorg richtlijnen hoe zij om dienen te gaan met de gegevens van cliënten.

In deze inleiding wordt het wettelijk kader, waarbinnen medewerkers van Bureau Jeugdzorg met betrekking tot cliëntgegevens dienen te handelen, geschetst. Ook worden de technische waarborgen waaraan de registratie van cliëntgegevens dient te voldoen kort uitgelegd. Vervolgens worden enkele begrippen alsmede de hoofdregels van het Privacyreglement uitgelegd.

1. Het wettelijk kader

Op de verwerking van cliëntgegevens door Bureau Jeugdzorg is een aantal wetten van toepassing. De Wet op de jeugdzorg is met name van belang, maar Bureau Jeugdzorg heeft daarnaast ook met een aantal andere wetten te maken. In deze paragraaf worden deze kort besproken.

1.1 De Grondwet, de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet op de jeugdzorg

In artikel 10 van de Grondwet en diverse internationale verdragen, waaronder artikel 8 van het EVRM, wordt het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer erkend. Dit betekent dat voorkomen moet worden dat door het verwerken en verstrekken van gegevens de privacy van iemand onaanvaardbaar wordt geschonden. Op grond van het tweede en derde lid van artikel 10 van de Grondwet moet de wetgever daarom regels stellen omtrent het omgaan met persoonsgegevens. Ter uitvoering van artikel 10 van de Grondwet geeft de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) regels omtrent de bescherming van persoonsgegevens.
De Wbp bevat algemene normen die gericht zijn op een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Voor Bureau Jeugdzorg is voor de verwerking van cliëntgegevens met name de Wet op de jeugdzorg van belang. De Wet op de jeugdzorg bevat op een aantal punten een concretisering van de algemene normen van de Wbp. Deze bijzondere regels gaan vóór de algemene bepalingen van de Wbp. Op de gebieden die niet in de Wet op de jeugdzorg zijn geregeld, zijn de bepalingen van de Wbp van toepassing.

1.2 De Wet openbaarheid van bestuur

Naast de Wet op de jeugdzorg en de Wet bescherming persoonsgegevens, is ook de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) van toepassing op Bureau Jeugdzorg, voor zover deze handelt als bestuursorgaan. De Wob waarborgt dat de overheid zo 'open' mogelijk optreedt, zodat voor de burger duidelijk is hoe de staat handelt. Iedere burger kan op basis van de Wob een verzoek bij een bestuursorgaan indienen om informatie over het beleid van een bestuursorgaan. Op het moment dat Bureau Jeugdzorg als bestuursorgaan optreedt, kunnen dergelijke verzoeken worden ingediend. Dit betekent echter niet dat Bureau Jeugdzorg op grond van de Wob ook informatie over de cliënt dient te verschaffen. Het is in het algemeen niet de bedoeling dat cliëntgegevens op grond van de Wob openbaar worden. De bescherming van de privacy weegt namelijk vrijwel altijd zwaarder dan het belang van openbaarheid. Verzoeken om cliëntgegevens op grond van de Wob kunnen op grond van artikel 10 Wob dan ook meestal worden afgewezen.

1.3 De Archiefwet

Het Privacyreglement is onverkort van toepassing op de (verwerking van) persoonsgegevens die in het archief zijn ondergebracht. Dit houdt in dat indien zich een vraag voordoet om inzage in een dossier dat in het archief is ondergebracht, deze volgens het Privacyreglement dient te worden beantwoord. Daarnaast valt het beheer van de archieven onder specifieke (archief)wetgeving zoals de Archiefwet 1995, het Archiefbesluit 1995 en een drietal (ministeriële) uitvoeringsregelingen van het Archiefbesluit. De Archiefwet stelt eisen waaraan archieven van bestuursorganen (zoals Bureau Jeugdzorg) dienen te voldoen. Deze regels worden met name gesteld om te waarborgen dat informatie van de overheid niet verloren gaat voor bijvoorbeeld wetenschappelijk onderzoek in de toekomst. De wet bevat daarom voorschriften voor de ruimte waarin archieven worden bewaard en stelt bijvoorbeeld eisen aan het papier en de inkt, die voor het afdrukken van beleidsinformatie worden gebruikt. De Archiefwet stelt ook eisen ten aanzien van het bewaren of vernietigen van gegevens. Op grond van deze wetgeving is Bureau Jeugdzorg verplicht om zogenaamde selectielijsten op te stellen en een inventarisatie van archiefbescheiden te maken.

De meeste Bureaus Jeugdzorg voldoen nog niet aan de eisen die de Archiefwet stelt. Begin 2004 is vanuit de MOgroep het initiatief genomen om op landelijk niveau selectielijsten en een inventarisatie van archiefbescheiden vast te laten stellen. De komende jaren zal blijken welke consequenties de Archiefwet heeft voor de Bureaus Jeugdzorg.

2. Technische en organisatorische waarborgen

Bureau Jeugdzorg is op grond van de Wbp verplicht om passende technische en organisatorische maatregelen te treffen om gegevens van cliënten te beveiligen tegen verlies of (enige vorm van) onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen dienen een passend beveiligingsniveau te bieden, gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.
De verplichting tot beveiliging strekt zich uit tot alle onderdelen van het proces van gegevensverwerking: van de eerste registratie tot aan de vernietiging van het dossier en alle vormen van gegevensverwerking, dus zowel schriftelijke als digitale verwerking van gegevens. Aangezien het binnen de jeugdzorg steeds vaker voorkomt dat gegevens digitaal worden verstrekt, verdient het aanbeveling dat gegevensverwerking via e-mail wordt vastgelegd in een protocol. Dit om zorgvuldig en veilig gebruik van persoonsgegevens te garanderen.
Naarmate de gegevens een gevoeliger karakter hebben, worden zwaardere eisen gesteld aan de beveiliging van gegevens. Aangezien Bureau Jeugdzorg regelmatig privacygevoelige persoonsgegevens verwerkt, dienen de beschermingsmaatregelen van hoog niveau te zijn. Hierbij kan gedacht worden aan technische beveiligingsmaatregelen in de zin van fysieke afscherming van de apparatuur die toegang geeft tot de gegevens of bijvoorbeeld beveiliging door middel van encryptie (versleuteling). In het rapport van het College bescherming persoonsgegevens 'Beveiliging van persoonsgegevens' worden deze technische en organisatorische maatregelen nader uitgewerkt. [1]

3. De reikwijdte van het Privacyreglement

3.1 Wat is een persoonsgegeven?

Elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon is een persoonsgegeven. Bijna alle gegevens over personen die Bureau Jeugdzorg verwerkt in het kader van de uitvoering van de hulpverlening, zijn aan te merken als persoonsgegevens. Zie hierover artikel 1 sub a.

Alle persoonsgegevens die de cliënt betreffen vallen onder de werking van dit reglement. Dit reglement is namelijk van toepassing op de verwerking van gegevens van cliënten; de verwerking van gegevens van bijvoorbeeld werknemers van Bureau Jeugdzorg valt niet onder de werking van dit reglement.

3.2 Welke persoonsgegevens vallen onder het dossier?

Persoonsgegevens van cliënten dienen te worden vastgelegd in het (cliënt)dossier. Het dossier wordt op naam van de jeugdige geregistreerd. Het dossier kan naast gegevens over de jeugdige ook gegevens bevatten over andere personen uit het cliëntsysteem (zoals zijn ouders, grootouders, pleegouders, etc.). Zowel gegevens in de computer als de schriftelijke stukken waarin persoonsgegevens over de cliënt verwerkt zijn, behoren tot het cliëntdossier. Hieronder valt ook het contactjournaal. Het opbergen van stukken buiten het officiële cliëntdossier of de computer betekent niet dat deze gegevens niet onder dit reglement zouden vallen. Waar iets opgeborgen of opgeslagen wordt, maakt niet uit: als een stuk persoonsgegevens bevat, behoort dit tot het dossier en valt het stuk derhalve onder de werking van dit reglement. Er zijn twee uitzonderingen: persoonlijke werkaantekeningen en rapporten die nog in bewerking zijn, zijn geen onderdeel van het dossier en vallen derhalve niet onder de werking van het Privacyreglement.

3.3 Van wie worden gegevens verwerkt?

Bureau Jeugdzorg legt in de dossiers, die in het kader van de hulpverlening worden aangelegd, niet alleen gegevens van *cliënten* vast, maar ook van andere *betrokkenen* (bijvoorbeeld pleegouders). Daarnaast speelt voor de toepassing van het Privacyreglement ten aanzien van jeugdige cliënten ook de vraag wie zijn wettelijk vertegenwoordiger en juridische ouder is een belangrijke rol.

[1] Rapport over technische en organisatorische maatregelen: Blarkom, G.W. van en Borking, drs. J.J., *Beveiliging van persoonsgegevens*, april 2001, Registratiekamer, achtergrondstudies en verkenningen 23.

De cliënt
Een cliënt is volgens de Wet op de jeugdzorg een jeugdige, zijn ouder(s) of stiefouder of anderen die de jeugdige als behorend tot hun gezin verzorgen en opvoeden. Voor dit reglement is aan deze definitie toegevoegd dat voornoemde personen alleen cliënt zijn als zij zijn aangemeld bij Bureau Jeugdzorg. Indien dit niet het geval is, bestaat er namelijk geen hulpverleningsrelatie met Bureau Jeugdzorg. In één dossier kunnen gegevens van verschillende cliënten voorkomen, zoals bijvoorbeeld de gegevens van de jeugdige, van zijn moeder en van zijn vader.

De betrokkene (niet zijnde de cliënt)
Naast de cliënt is in dit reglement sprake van de *betrokkene*. De betrokkene is degene over wie de gegevens informatie bevatten. Alle cliënten zijn om die reden betrokkene, maar niet alle betrokkenen zijn cliënt. Zo kunnen in het dossier gegevens voorkomen van pleegouders, die via pleegzorg een jeugdige opvangen. Zij zijn geen cliënt, maar komen wel in het dossier voor en zijn om die reden 'betrokkene'. Aangezien de hulpverlening zich richt op de cliënt heeft deze een sterkere rechtspositie dan een betrokkene die geen cliënt is. Betrokkenen die geen cliënt zijn, hebben bijvoorbeeld alleen recht op hen betreffende informatie uit het dossier, indien de geheimhoudingsplicht van de hulpverlener met betrekking tot de cliënt daaraan niet in de weg staat (zie hierover verder artikel 1 sub d en e en artikel 14).
Overigens geldt niet iedereen wiens naam in een rapportage vermeld staat, als een betrokkene. De gegevens van een persoon moeten voldoende zelfstandige betekenis hebben om die persoon ook als betrokkene aan te merken.

De wettelijk vertegenwoordiger
De wettelijk vertegenwoordiger is degene die het gezag uitoefent over een jeugdige. In de meeste gevallen wordt het gezag uitgeoefend door een of twee ouders. Als de ouders zijn overleden of ontheven/ontzet uit het gezag, dan oefent een voogd het gezag uit. De rechter kan Bureau Jeugdzorg of bijvoorbeeld een familielid tot voogd benoemen.

De juridische ouder
De juridische moeder is:
- de vrouw uit wie het kind is geboren; of
- de vrouw die het kind heeft geadopteerd.

De juridische vader is:
- de man die ten tijde van de geboorte met de moeder is gehuwd (of die gehuwd was en is overleden binnen 9 maanden voor de geboorte van het kind);
- de man die het kind heeft erkend;
- de man die het kind heeft geadopteerd; of
- de man van wie het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld.

4. De hoofdregels van het Privacyreglement

De hoofdregels van de privacybescherming zijn duidelijk: verwerking van persoonsgegevens dient zorgvuldig te geschieden, iedereen behoort in principe inzage te hebben in zijn eigen persoonsgegevens en verstrekking van persoonsgegevens aan derden geschiedt in beginsel alleen na toestemming van de cliënt. In deze paragraaf worden deze hoofdregels kort uitgewerkt.

4.1 Zorgvuldige gegevensverwerking
Om de wettelijk opgedragen taken goed uit te kunnen voeren, moet Bureau Jeugdzorg gegevens van cliënten verwerken. Onder verwerking van gegevens valt iedere handeling binnen de hulpverlening waarbij gegevens van cliënten worden vastgelegd of uitgewisseld met anderen, van de eerste registratie van de hulpvraag tot aan de vernietiging van het dossier. Bureau Jeugdzorg dient zorgvuldig om te gaan met deze cliëntgegevens en mag niet méér gegevens verzamelen of verstrekken aan derden dan noodzakelijk is voor de hulpverlening in het kader van de uitvoering van een bepaalde wettelijke taak. Of anders gezegd: de gegevensverwerking moet passen binnen het doel waarvoor de gegevens verzameld zijn. Het doel en de algemene voorwaarden van de verwerking van cliëntgegevens door Bureau Jeugdzorg zijn vastgelegd in paragraaf 2 van het reglement.

4.2 Inzage
Een cliënt heeft het recht om te weten wat er over hem wordt geregistreerd. Hij heeft daarom recht op inzage in zijn dossiergegevens. De cliënt heeft alleen recht op inzage in gegevens die *hem zelf* betreffen en niet in gegevens van een ander. Als Bureau Jeugdzorg informatie verstrekt aan de cliënt die niet hem zelf betreffen, dan is er geen sprake van inzage, maar van zogenaamde derdenverstrekking.

De wettelijk vertegenwoordiger heeft een aparte positie. Deze heeft niet alleen recht op gegevens die hem zelf betreffen, maar in principe op informatie over een jeugdige cliënt die jonger is dan zestien jaar of die niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake. Bureau Jeugdzorg kan de inzage aan de wettelijk vertegenwoordiger weigeren als het belang van de jeugdige zich tegen de inzage verzet. Een cliënt die inzage heeft gehad in zijn dossiergegevens heeft ook recht op een afschrift van deze gegevens. Tevens kan hij Bureau Jeugdzorg verzoeken bepaalde gegevens te corrigeren. Het recht op inzage, afschrift en correctie van cliënten is opgenomen in paragraaf 4 van het Privacyreglement.

4.3 Derdenverstrekking

De reden dat iemand alleen recht heeft op inzage in zijn eigen gegevens en niet in de gegevens van anderen is dat de hulpverlener een geheimhoudingsplicht heeft met betrekking tot gegevens over de cliënt. Dit houdt in dat in principe alleen met toestemming van de cliënt informatie mag worden verstrekt aan anderen ('derden'). Voorkomen moet echter worden dat de noodzakelijke hulpverlening niet op gang kan komen, omdat de cliënt (of zijn wettelijk vertegenwoordiger) weigert toestemming te geven voor de verstrekking van informatie aan derden. Daarom is het op grond van het Privacyreglement in bepaalde gevallen toegestaan om ook zonder toestemming van de cliënt informatie aan derden te verstrekken. Dit is opgenomen in paragraaf 5 van het Privacyreglement.

5. Verstrekken van gegevens door derden aan Bureau Jeugdzorg

Het Privacyreglement regelt de verwerking en de verstrekking van cliëntgegevens *door* Bureau Jeugdzorg aan derden maar ziet niet op de verstrekking van gegevens *aan* Bureau Jeugdzorg door bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming, zorgaanbieders, scholen, etc.
De vraag of een andere instelling informatie aan Bureau Jeugdzorg mag verstrekken, wordt bepaald door de privacywetgeving waar de betreffende instelling onder valt en dus niet door de privacyregels die voor Bureau Jeugdzorg gelden. Het gaat te ver om deze wetgeving hier uitgebreid te behandelen. Wel wordt van een aantal instanties aangegeven of, en zo ja onder welke voorwaarden, zij informatie aan Bureau Jeugdzorg mogen verstrekken.

De *Raad voor de Kinderbescherming* heeft de mogelijkheid om, ook zonder toestemming van de cliënt, gegevens te verstrekken aan Bureau Jeugdzorg.

Voor *zorgaanbieders* die zorg verlenen waarop op grond van de Wet op de jeugdzorg aanspraak bestaat, gelden de privacyregels van de Wet op de jeugdzorg. Dit betekent dat, net als voor Bureau Jeugdzorg, het uitgangspunt is dat alleen met toestemming van de cliënt informatie aan derden wordt verstrekt. Maar zij hebben ook de mogelijkheid om zonder toestemming van de cliënt bepaalde informatie met bij de hulpverlening betrokken beroepskrachten uit te wisselen. Dit betekent dat zij in het kader daarvan informatie met Bureau Jeugdzorg kunnen uitwisselen.

Voor artsen, psychologen, psychiaters en medewerkers in de *jeugdgezondheidszorg*, geldt de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo). De Wgbo bepaalt dat alleen informatie aan derden mag worden verstrekt met toestemming van de patiënt. Wel bepaalt artikel 20 van de Wet op de jeugdzorg dat zorgaanbieders, justitiële jeugdinrichtingen en instellingen die AWBZ-zorg bieden, waarvoor Bureau Jeugdzorg een indicatie heeft afgegeven, mededeling dienen te doen van de aanvang en de beëindiging van de zorg. Ook dienen zij Bureau Jeugdzorg op de hoogte te houden van de voortgang van de zorg, de gegevens te verschaffen die nodig zijn voor de evaluatie van de zorg en mee te werken aan deze evaluatie.

Scholen mogen op grond van de Wbp in principe alleen met toestemming van de leerling of zijn wettelijk vertegenwoordiger (indien de leerling jonger dan zestien jaar is) informatie verstrekken aan Bureau Jeugdzorg. In ernstige situaties kan een school besluiten om ook zonder toestemming informatie te verstrekken, indien voldaan is aan de vereisten voor overmacht.

Of de *politie* informatie aan Bureau Jeugdzorg mag verstrekken, wordt geregeld in de Wet politieregisters en het Besluit politieregisters. De politie mag op basis daarvan alleen informatie aan de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Halt, jeugdreclassering en het AMK verstrekken. Bureau Jeugdzorg wordt niet in het Besluit genoemd, maar in uitzonderingssituaties kan de politie desgevraagd toch informatie aan Bureau Jeugdzorg verstrekken. Het moet dan gaan om een individueel geval, waarin de verstrekking van gegevens noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak (waaronder ook hulpverlening valt).

Opgemerkt wordt nog wel dat op grond van artikel 53 lid 3 Wjz iemand, die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding is verplicht, bij een vermoeden van kindermishandeling, zonder toestemming van degene die het betreft aan het AMK inlichtingen kan verstrekken. Dit betekent bijvoorbeeld dat een arts ondanks zijn beroepsgeheim informatie aan het AMK kan verstrekken, ook als de betrokkene daar geen toestemming voor geeft.

6. Hoofdlijnen, geen rechtstreekse antwoorden

De hoofdregels van het Privacyreglement mogen dan duidelijk zijn, in de praktijk wordt dat (vaak) anders ervaren. Het juridische kader met daarin de talrijke regels wordt over het algemeen door hulpverleners als een verzwarende factor in hun werk beschouwd aangezien er zoveel nuanceringen mogelijk zijn. Juist in die nuances liggen de problemen bij het privacyrecht. De hoofdregels moeten worden toegepast op concrete situaties. De omstandigheden van het geval bepalen dus hoe de regels toegepast worden. Inzicht in de omstandigheden is dan ook noodzakelijk en die omstandigheden kunnen met name binnen de jeugdzorg ingewikkeld zijn. Het Privacyreglement geeft uitgangspunten voor de beantwoording van vragen op het gebied van privacy. Het is vervolgens aan de hulpverlener om de hoofdregels toe te passen en een afweging te maken aan de hand van de omstandigheden van de situatie. Het is daarbij van belang dat de afweging die uiteindelijk wordt gemaakt om bijvoorbeeld bepaalde gegevens wel of niet te verstrekken, goed wordt geregistreerd in het dossier zodat later ook inzichtelijk is waarom die beslissing tot stand is gekomen. Indien een hulpverlener na raadpleging van dit reglement twijfelt over het al dan niet verstrekken van persoonsgegevens, kan het beste terughoudend worden gereageerd. Overleg met een jurist van Bureau Jeugdzorg is in dit geval sterk aan te bevelen.

Om de hulpverlener bij het maken van zijn afweging tegemoet te komen is hierna een toelichting op het Privacyreglement opgenomen. Daarnaast is een privacywijzer opgenomen waarin via een schema de belangrijkste onderwerpen op het gebied van privacy behandeld worden: het verlenen van inzage (en afschrift) en het verstrekken van gegevens aan derden. Verder is een transponeringstabel opgenomen, zodat de wettelijke grondslag van ieder artikel kan worden nagegaan.

Privacyreglement Bureau Jeugdzorg

Tekst en toelichting

Bureau Jeugdzorg treft hierbij conform artikel 13, eerste lid, en artikel 52 van de Wet op de jeugdzorg een schriftelijke regeling voor de verwerking van cliëntgegevens. Het reglement regelt, conform de Wet op de jeugdzorg en de Wet bescherming persoonsgegevens, het doel en de voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens van cliënten, de gegevensverwerking door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, het recht van cliënten op inzage in, afschrift en correctie van hun persoonsgegevens, de verstrekking van gegevens aan anderen dan de cliënt en de bewaar- en vernietigingstermijnen voor persoonsgegevens van cliënten.

1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

a) **Persoonsgegeven**: elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.
b) **Bijzondere persoonsgegevens**: persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende een door de rechter opgelegd verbod naar aanleiding van onrechtmatig of hinderlijk gedrag.
c) **Jeugdige**: de natuurlijke persoon zoals omschreven in artikel 1 onder b van de Wet op de jeugdzorg.
d) **Cliënt**: een jeugdige, zijn ouder(s) of stiefouder of anderen die de jeugdige als behorend tot hun gezin verzorgen en opvoeden en die is of zijn aangemeld bij Bureau Jeugdzorg.
e) **Betrokkene**: degene op wie een persoonsgegeven betrekking heeft.
f) **Dossier**: elk op naam van de jeugdige gestructureerd geheel van persoonsgegevens, dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is, en dat betrekking heeft op de jeugdige alsmede op verschillende personen die in relatie staan tot de jeugdige, waarbij de persoonsgegevens zowel op geautomatiseerde als niet-geautomatiseerde wijze worden verwerkt.
g) **Bureau Jeugdzorg**: de stichting als bedoeld in artikel 4 van de Wet op de jeugdzorg, die als verantwoordelijke het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.
h) **Bewerker**: degene die ten behoeve van Bureau Jeugdzorg persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen.
i) **Verwerking van persoonsgegevens**: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.
j) **Verstrekken van persoonsgegevens**: het bekend maken of ter beschikking stellen van persoonsgegevens.
k) **Toestemming van de betrokkene**: elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de betrokkene aanvaardt dat hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt.

Toelichting artikel 1

a en b. Beide definities zijn ontleend aan de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Er dient een onderscheid te worden gemaakt in gewone en bijzondere persoonsgegevens aangezien de verwerking van de tweede categorie, de bijzondere persoonsgegevens, in beginsel verboden is. Dit verbod van verwerking is neergelegd in artikel 9 van dit reglement.

c. De term 'jeugdige' is overgenomen uit de Wet op de jeugdzorg (Wjz). Onder jeugdige wordt verstaan: een in Nederland verblijvende persoon die:

- nog niet meerderjarig is;
- meerderjarig is en op wie (een maatregel van) jeugdstrafrecht of jeugdreclassering van toepassing is;
- meerderjarig is, maar nog geen 23 jaar oud en voor wie voortzetting van de jeugdzorg die gestart is voor de meerderjarigheid of waarvan de aanvraag is ingediend voor de meerderjarigheid, noodzakelijk is;
- meerderjarig is, en voor wie binnen een half jaar na beëindiging van jeugdzorg welke was gestart tijdens de minderjarigheid, hervatting van de jeugdzorg noodzakelijk is.

d. Het begrip cliënt is grotendeels ontleend aan de Wjz. Aan de wettelijke definitie is toegevoegd dat er sprake is van een cliënt indien deze persoon is aangemeld bij Bureau Jeugdzorg. In het kader van dit reglement is het namelijk van belang vanaf welk moment persoonsgegevens van een cliënt worden verwerkt en die verwerking begint bij de aanmelding.

Het cliëntbegrip is dermate breed dat er sprake kan zijn van meerdere cliënten. Als gevolg van dit cliëntbegrip kunnen immers zowel de jeugdige, vader, moeder als pleegouder(s) op hetzelfde moment cliënt zijn van Bureau Jeugdzorg. Als zich een vraag voordoet in het kader van verwerking van persoonsgegevens moet daarom eerst de vraag gesteld worden wie cliënt is ten aanzien van die specifieke vraag, zodat de cliënt onderscheiden kan worden van 'derden'. Dit onderscheid is namelijk van belang voor het verlenen van inzage of het verstrekken van persoonsgegevens.
Een voorbeeld: een moeder komt naar Bureau Jeugdzorg met de vraag om ondersteuning bij de opvoeding van haar zoontje van vier jaar oud. Door Bureau Jeugdzorg wordt aan haar hulp en advies gegeven. De vader, haar ex-partner, wordt hierbij niet betrokken. Vervolgens komt de vader met een andere hulpvraag. In deze situatie worden beide ouders afzonderlijk als cliënt aangemerkt ten aanzien van hun eigen hulpvraag. De moeder is dus cliënt ten aanzien van haar vraag, evenals de vader cliënt is ten aanzien van zijn vraag.

Ook pleegouders kunnen vallen onder het cliëntbegrip. Zij zijn echter niet in alle situaties als cliënt aan te merken. Pleegouders die een jeugdige in het kader van jeugdzorg als behorend tot hun gezin opvoeden, bieden namelijk zorg. In dit opzicht zijn zij geen cliënt. De begeleiding die zij voor het goed functioneren als pleegouder ontvangen is voor hen dan ook geen jeugdzorg. Pleegouders kunnen echter wel een beroep doen op jeugdzorg als de opvoeding van het pleegkind bijvoorbeeld zodanige problemen meebrengt dat jeugdzorg, zoals bijvoorbeeld videohometraining, noodzakelijk is. In deze situatie zijn pleegouders wel cliënt.

e. De definitie is overgenomen uit de Wbp. De betrokkene is degene over wie de gegevens informatie bevatten. Dit kan een cliënt zijn, maar ook een ander (bijvoorbeeld pleegouders) zijn. In de praktijk kan het voorkomen dat een gegeven op meer personen tegelijk betrekking heeft. Ieder is dan betrokkene voor zichzelf en 'derde' ten opzichte van de anderen.
Het enkele feit dat iemands naam in een rapport vermeld is, heeft niet onmiddellijk tot gevolg dat die persoon als betrokkene kan worden aangemerkt. De gegevens (van een persoon) moeten voldoende zelfstandige betekenis hebben om deze persoon als betrokkene aan te merken.

f. Een dossier wordt op naam van de jeugdige gesteld, maar bevat in de regel gegevens van meerdere personen en instanties zoals bijvoorbeeld vader, moeder, pleegouders en school. Een dossier is dan ook vaak gemengd van karakter. Het dossier bestaat niet alleen uit schriftelijke gegevens, ook digitale gegevens die in de computer of op een diskette zijn opgeslagen vallen onder het dossier. Het contactjournaal is onderdeel van het dossier en daarom ter inzage. Persoonlijke werkaantekeningen en conceptversies van rapportages daarentegen zijn geen onderdeel van het dossier en daarom niet ter inzage. Zie hierover ook de toelichting bij artikel 13 lid 6.

g. Het begrip verantwoordelijke is afkomstig uit de Wbp. Het begrip doelt op degene die formeel de zeggenschap over de verwerking van persoonsgegevens heeft. In de zin van de Wbp is Bureau Jeugdzorg de verantwoordelijke.

h. Het begrip bewerker is eveneens afkomstig uit de Wbp. Een bewerker is een persoon die geen deel uitmaakt van de organisatie van Bureau Jeugdzorg. De bewerker verleent beroepsmatig administratieve diensten. Ook kan hij een gedeelte of het geheel van de apparatuur, waarmee het geautomatiseerde gedeelte van de cliëntenregistratie gevoerd wordt, onder zich houden. Bij een bewerker kan bijvoorbeeld worden gedacht aan externe salarisadministratie. Er kunnen ook meerdere bewerkers zijn. In geval van cliëntdossiers zal in de meeste gevallen geen bewerker betrokken zijn.

i. Onder verwerking van persoonsgegevens valt iedere handeling binnen de hulpverlening waarbij persoonsgegevens worden vastgelegd, van de eerste registratie van de hulpvraag tot aan de vernietiging van het dossier.

j. Het betreft hier verstrekking aan zowel de betrokkene (inzage en afschrift, zie artikel 13 en verder) als aan een derde (derdenverstrekking, zie artikel 17).

k. Om te kunnen spreken van een daadwerkelijke toestemming van de betrokkene zijn drie punten essentieel. De betrokkene moet ten eerste in vrijheid zijn wil kunnen uiten. Ten tweede moet de wilsuiting betrekking hebben op een bepaalde (categorie van) gegevensverwerking. Ten derde moet de betrokkene voor een goede oordeelsvorming over de noodzakelijke inlichtingen beschikken. De betrokkene moet dus weten om welke gegevensverwerking het gaat en

hiervoor gerichte toestemming geven. Het verdient aanbeveling de vereiste toestemming schriftelijk te verkrijgen. Zo wordt zoveel mogelijk twijfel over de gegeven toestemming uitgesloten.

Artikel 2. Reikwijdte van het reglement

Dit reglement is van toepassing op de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, alsmede de niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een dossier zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

Toelichting artikel 2

Dit reglement is van toepassing op het geheel van verwerking van persoonsgegevens die in een dossier van een jeugdige zijn of zullen worden opgenomen. Dit houdt in dat zowel schriftelijke als digitale stukken onder de werkingssfeer van dit reglement vallen.

Artikel 3. Taken van Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg heeft blijkens zijn statuten, de Wet op de jeugdzorg, het Burgerlijk Wetboek en de daarbij behorende besluiten, voor zover van belang voor de verwerking van persoonsgegevens, de volgende taken:

a) het vaststellen op welke zorg een cliënt is aangewezen;
b) het uitoefenen van (voorlopige) (gezins-)voogdij;
c) het uitoefenen van jeugdreclasseringstaken;
d) het fungeren als Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
e) het actief bijstaan van de cliënt bij en zo nodig motiveren van de cliënt tot het tot gelding brengen van zijn aanspraak op zorg;
f) het bevorderen van het totstandbrengen van een samenhangend hulpverleningsplan van de zorgaanbieder(s);
g) het volgen van de verleende zorg en het bijstaan van de cliënt bij vragen omtrent de inhoud van deze zorg, alsmede de evaluatie van deze zorg;
h) het adviseren van de cliënt omtrent de zorg die na beëindiging van de zorg nodig is en het bijstaan van de cliënt bij het verkrijgen van deze zorg;
i) het advies geven aan, het bijdragen aan deskundigheidsbevordering van en het onderhouden van contact met algemene voorzieningen voor jeugdigen;
j) het verlenen van ambulante jeugdzorg anders dan jeugdzorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de Wet op de jeugdzorg;
k) het door vrijwilligers per telefoon laten adviseren van jeugdigen;
l) het onverwijld schriftelijk mededeling doen aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen van de aanvang en beëindiging van jeugdzorg waarvoor een ouderbijdrage verschuldigd is;
m) het uitoefenen van alle overige taken die Bureau Jeugdzorg als zodanig door de Wet op de jeugdzorg worden opgedragen of die daarmee verband houden.

Toelichting artikel 3

In dit reglement zijn alleen de kerntaken van Bureau Jeugdzorg opgenomen, aangezien ieder Bureau Jeugdzorg deze taken in ieder geval uitoefent. De definities van de taken zijn ontleend aan de Wjz, waarbij vermeld dient te worden dat de taken in dit artikel kernachtig zijn weergegeven. Zie bijvoorbeeld voor de volledige omschrijving van de taak zoals omschreven in sub a van dit reglement (het vaststellen op welke zorg een cliënt is aangewezen) artikel 5 lid 1 Wjz. Sommige Bureaus Jeugdzorg oefenen naast deze kerntaken nog andere taken uit die niet expliciet in dit reglement zijn genoemd. Deze taken vallen dan onder sub m van dit artikel. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld Halt en de kinder- en jongerenrechtswinkels.

Artikel 4. Toegang tot het dossier

Directe toegang tot het dossier hebben alleen die personen die behoren tot de organisatie van Bureau Jeugdzorg of van de bewerker, en uitsluitend voor zover noodzakelijk voor de uitvoering van hun taak. Anderen dan zojuist genoemde personen hebben slechts toegang indien een wettelijk voorschrift Bureau Jeugdzorg verplicht tot het verlenen van toegang.

Toelichting artikel 4

Bureau Jeugdzorg voert verschillende taken uit, zoals beschreven in artikel 3. Directe toegang tot het cliëntdossier hebben alleen medewerkers, die betrokken zijn bij de hulpverlening aan de cliënt. Deze medewerkers hebben uitsluitend toegang als dat noodzakelijk is voor de uitvoering van hun taak. Op het interne gegevensverkeer tussen de verschillende afdelingen van Bureau Jeugdzorg zijn de regels voor derdenverstrekking van toepassing, die in artikel 17 van

dit reglement zijn uitgewerkt. Uitgangspunt is dat cliëntgegevens alleen kunnen worden verstrekt met toestemming van de cliënt. Op deze regel zijn uitzonderingen mogelijk, zoals beschreven is in artikel 17.
Het verdient hierbij aanbeveling dat Bureau Jeugdzorg de wijze van interne gegevensverstrekking evenals de toegang tot dossiers voor medewerkers vastlegt in interne richtlijnen.

In het artikel is verder opgenomen dat 'anderen dan personen die behoren tot de organisatie van Bureau Jeugdzorg of van de bewerker' slechts toegang hebben indien een wettelijk voorschrift verplicht tot toegang. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld ambtenaren van de Inspectie Jeugdzorg.

Artikel 5. Algemene informatie voor de cliënt over gegevensverwerking

Zo spoedig mogelijk na de aanmelding bij Bureau Jeugdzorg wordt aan de cliënt een algemene folder en de folder met betrekking tot privacy(bescherming) van Bureau Jeugdzorg uitgereikt.

Toelichting artikel 5

Het betreft hier informatieverstrekking aan de cliënt op initiatief van Bureau Jeugdzorg. Dit is een verplichting die voortvloeit uit de artikelen 33 en 34 van de Wbp en vormt een uitwerking van het zogenaamde transparantiebeginsel. De verplichting van Bureau Jeugdzorg om de cliënt door middel van folders op de hoogte te stellen is een belangrijk instrument om het gegevensverkeer doorzichtig te maken voor de cliënt.

In het reglement wordt gesproken over twee folders die aan de cliënt worden uitgereikt. De algemene folder bevat informatie over de organisatie en de uitleg over de wijze waarop Bureau Jeugdzorg de taak uitvoert waarmee de cliënt te maken krijgt. Het gaat dan bijvoorbeeld om een folder van Bureau Jeugdzorg over de indicatieprocedure of over de uitvoering van de ondertoezichtstelling. De tweede folder bevat informatie over het proces van verwerking van persoonsgegevens: op welke wijze worden persoonsgegevens verkregen, voor welke doeleinden worden zij verwerkt en welke regels zijn van toepassing op deze verwerking. In deze folder is tevens opgenomen van welke instanties en natuurlijke personen persoonsgegevens worden verkregen, zoals bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming, een gerechtelijke instantie, het Openbaar Ministerie, andere hulpverleners, instanties of leerkrachten.

Overigens heeft Bureau Jeugdzorg, naast de plicht om de cliënt te informeren, ook de plicht om indien bij derden informatie wordt opgevraagd over de cliënt, zich kenbaar te maken tegenover deze derden. Bureau Jeugdzorg dient daarbij aan te geven voor welke doeleinden de betreffende informatie wordt opgevraagd.

2. Doel en voorwaarden van de verwerking van persoonsgegevens

Artikel 6. Doel van de verwerking van persoonsgegevens

Het doel van de verwerking van persoonsgegevens is:

a) Het mogelijk maken van de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 3 van dit reglement.
b) Het voldoen aan wettelijke verplichtingen in het kader van de uitvoering van de taken zoals genoemd in artikel 3 van dit reglement.
c) Het vastleggen van gegevens met het oog op het ontwikkelen van beleid, ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en advisering.
d) Het vastleggen van gegevens die nodig zijn voor een verantwoorde bedrijfsvoering van Bureau Jeugdzorg, alsmede het voldoen aan wettelijke verplichtingen die samenhangen met subsidievoorwaarden.

Toelichting artikel 6

Bureau Jeugdzorg verwerkt persoonsgegevens met een bepaald doel. Het bureau moet namelijk zijn wettelijke opgedragen taken goed kunnen uitoefenen. De taken van Bureau Jeugdzorg zijn vermeld in artikel 3 van dit reglement. Het doel van de verwerking dat hieruit logischerwijs voortvloeit, is vermeld in artikel 6.
Registeren en gebruiken van persoonsgegevens is alleen toegestaan in overeenstemming met het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen. In dit reglement is niet gekozen voor het per taak nader uitwerken van alle werkzaamheden en de daarbij behorende persoonsgegevens. Hiervoor zijn de taken te divers.

Artikel 7. Voorwaarden voor een rechtmatige verwerking

1. Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet op de jeugdzorg op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.
2. Persoonsgegevens worden voor de in artikel 6 van dit reglement genoemde doeleinden verzameld en worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.
3. Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.

Toelichting artikel 7

In dit artikel zijn de voorwaarden voor een rechtmatige verwerking van persoonsgegevens - zoals neergelegd in de Wbp - opgenomen.
Bij de verwerking van persoonsgegevens dient men eerst na te gaan óf de betreffende gegevens mogen worden verwerkt. Zo is het van belang dat de gegevensverwerking in overeenstemming is met het doel, met andere woorden de gegevens moeten noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de taak. Verder dienen alléén relevante gegevens te worden verwerkt: gegevens worden alleen verwerkt voorzover zij toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.
Daarnaast is het van belang dat de gegevensverwerking zorgvuldig gebeurt en dat er - in geval van verdere verwerking - een verband is tussen het doel waarvoor Bureau Jeugdzorg de gegevens wil gebruiken en het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verkregen.

Artikel 8. Grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens

1. Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:
   a) de betrokkene voor de verwerking van de hem betreffende gegevens zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
   b) de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan Bureau Jeugdzorg onderworpen is;
   c) de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
   d) de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door Bureau Jeugdzorg of het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
   e) de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang van Bureau Jeugdzorg of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang van de betrokkene op bescherming van de persoonlijke levenssfeer prevaleert.
2. Bureau Jeugdzorg kan zonder toestemming van de betrokkene persoonsgegevens verwerken, indien dit voor de uitoefening van de (voorlopige) (gezins-)voogdij, jeugdreclasseringstaken of de taken van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling noodzakelijk is te achten.

Toelichting artikel 8

In artikel 7 van dit reglement zijn de voorwaarden voor rechtmatige verwerking van persoonsgegevens opgenomen. Daarnaast dient er voor het verwerken van persoonsgegevens een wettelijke grondslag te zijn. Indien er geen sprake is van een grond zoals genoemd in artikel 8, dan is verwerking van persoonsgegevens niet toegestaan.

De gronden zoals opgenomen in dit artikel zijn niet cumulatief. Indien bijvoorbeeld aan de grond zoals omschreven in sub c wordt voldaan, dan is daarnaast geen toestemming vereist op grond van sub a. Overigens is het wel aan te bevelen dat altijd wordt geprobeerd om toestemming van de betrokkene te verkrijgen voor de gegevensverwerking.

Artikel 8 lid 1

a. In de toelichting op artikel 1 sub k van dit reglement wordt het begrip 'toestemming' nader uitgewerkt, evenals de wijze waarop de toestemming kan worden vastgelegd.
Overigens is het van belang om goed na te gaan waarvoor toestemming wordt verleend. Indien de betrokkene bijvoorbeeld toestemming geeft voor het registreren van zijn persoonsgegevens, dan houdt dit niet in dat hij tevens toestemming voor verstrekking van persoonsgegevens aan derden heeft gegeven.

b. De wettelijke verplichting tot het verstrekken van informatie bestaat bijvoorbeeld ten aanzien van provincie, zorgaanbieders, LBIO, Raad voor de Kinderbescherming en justitiële autoriteiten. Bij laatstgenoemde kan gedacht worden aan het informeren van de rechtbank. Het melden van (een vermoeden van) kindermishandeling op grond van artikel 11 lid 1 sub d Wjz door het AMK aan de Raad voor de Kinderbescherming is ook een voorbeeld hiervan.
Verder is bijvoorbeeld in artikel 12 Wjz opgenomen dat Bureau Jeugdzorg tot taak heeft om het LBIO onverwijld schriftelijk mededeling te doen van de aanvang en beëindiging van jeugdzorg waarvoor een ouderbijdrage verschuldigd is.
Onder gegevensverstrekking die noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen wordt tevens verstaan de verplichting om te voldoen aan een rechterlijk bevel. Dit houdt in dat indien Bureau Jeugdzorg door de rechter wordt opgedragen om bepaalde informatie, zoals bijvoorbeeld een rapportage te verstrekken, die verstrekking moet worden gezien als het voldoen aan een wettelijke verplichting. Bureau Jeugdzorg kan namelijk alleen door middel van een rechterlijk bevel worden opgedragen om bepaalde informatie te verstrekken, indien zij deze informatie ook wettelijk gezien mag verstrekken.

c. Gegevensverwerking is gerechtvaardigd indien de verwerking noodzakelijk is ter bestrijding van een ernstig gevaar voor de gezondheid van de betrokkene. Deze grond moet eng worden uitgelegd: er moet sprake zijn van een dringende medische noodzaak om de gegevens van de betrokkene zonder toestemming te verwerken. Voor Bureau Jeugdzorg zal deze grond een uitzondering zijn aangezien zij voornamelijk op basis van een wettelijke verplichting of met toestemming gegevens verwerkt.

d. Gegevensverwerking is toegestaan indien dit noodzakelijk is voor de uitoefening van een publiekrechtelijke taak. Publiekrechtelijke taken van Bureau Jeugdzorg zijn bijvoorbeeld het uitvoeren van de ondertoezichtstelling en het vaststellen van het indicatiebesluit. Bij de uitvoering van deze taken kan Bureau Jeugdzorg als bestuursorgaan worden aangemerkt aangezien zij voor de uitvoering hiervan met openbaar gezag is bekleed[2].
Verder kan worden gedacht aan het inwinnen van inlichtingen uit de gemeentelijke basisadministratie, zoals bijvoorbeeld het opvragen van een uittreksel of adresgegevens door het AMK. In artikel 53 lid 4 Wjz is hiervoor een wettelijke grondslag geschapen.

e. Deze bepaling moet worden gezien als een 'restbepaling'. Een gerechtvaardigd belang van Bureau Jeugdzorg wordt aanwezig geacht indien de gegevensverwerking noodzakelijk is om de reguliere taken uit te kunnen oefenen. Bureau Jeugdzorg dient hierbij wel een belangenafweging te maken, zoals blijkt uit de zinsnede 'tenzij het belang van de betrokkene op bescherming van de persoonlijke levenssfeer prevaleert'. De belangen van Bureau Jeugdzorg worden dan afgewogen tegenover de belangen van de betrokkene. De mate van gevoeligheid van de gegevens die Bureau Jeugdzorg wil verwerken alsmede de maatregelen die Bureau Jeugdzorg heeft genomen om rekening te houden met de belangen van de betrokkene spelen hierbij een rol.

Artikel 8 lid 2

De bepaling in dit lid is een concretisering van artikel 8 onder e van dit reglement. Het 'gerechtvaardigd belang' van Bureau Jeugdzorg met betrekking tot de uitoefening van de taken als (gezins)voogdij-instelling, het AMK en het uitvoeren van de maatregel van jeugdreclassering, is hierin gelegen dat de verwerking voor Bureau Jeugdzorg noodzakelijk is

[2] Zie ook de notitie van de MOgroep 'Bureau Jeugdzorg en de Algemene wet bestuursrecht' te downloaden vanaf de ledensite van de MOgroep: www.mogroep.nl

om deze wettelijke taken te kunnen verrichten. Het AMK heeft bijvoorbeeld tot taak meldingen van (een vermoeden) van kindermishandeling te onderzoeken en zonodig initiatief te nemen tot hulpverlening. Daarvoor is het verzamelen van persoonsgegevens onontbeerlijk. Deze bepaling maakt het mogelijk dat Bureau Jeugdzorg bij de uitoefening van deze specifieke taken zonder toestemming van de betrokkene persoonsgegevens kan verwerken indien dit voor de uitoefening van deze taken noodzakelijk is te achten.

Artikel 9. Verwerking van bijzondere persoonsgegevens

1. Behoudens het bij of krachtens wet bepaalde is verwerking van bijzondere persoonsgegevens verboden.
2. Bureau Jeugdzorg kan zonder toestemming van de betrokkene bijzondere persoonsgegevens verwerken bij de uitoefening van de (voorlopige) (gezins-)voogdij, jeugdreclasseringstaken, dan wel indien uit een melding redelijkerwijs een vermoeden van kindermishandeling kan worden afgeleid.

Toelichting artikel 9

De grondgedachte is dat verwerking van bijzondere persoonsgegevens verboden is gezien het gevoelige karakter van deze persoonsgegevens. Bijzondere persoonsgegevens zijn bijvoorbeeld gegevens met betrekking tot iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid en gezondheid. Slechts in bepaalde, bij wet genoemde gevallen is uitzondering op dit verbod mogelijk. Bureau Jeugdzorg kan bijvoorbeeld in de in lid twee van dit artikel aangegeven situaties zonder toestemming van de betrokkene bijzondere persoonsgegevens verwerken nu deze situaties expliciet in de Wjz zijn opgenomen.

Daarnaast kan Bureau Jeugdzorg bijvoorbeeld op grond van de artikelen 44 en 45 Wjz bijzondere persoonsgegevens verstrekken aan de gedeputeerde staten van de betrokken provincie(s) en de betrokken zorgverzekeraars.

Artikel 10. Verwerking van persoonsgegevens met gebruik van audio/visuele hulpmiddelen

Verwerking van persoonsgegevens in het kader van hulpverlening met gebruik van audio/visuele hulpmiddelen vindt alleen plaats indien de cliënt hiervoor toestemming heeft verleend.

Toelichting artikel 10

Voorbeelden van ongeoorloofde gegevensverwerking zijn praktijken waarbij onopgemerkt gegevens omtrent personen worden vergaard en verwerkt, al dan niet met behulp van technische hulpmiddelen. Zo verbieden de artikelen 139a en verder van het Wetboek van Strafrecht het gebruik van verborgen camera's en het illegaal afluisteren van gesprekken. Bureau Jeugdzorg heeft daarom toestemming van de betrokkene(n) nodig voor deze handelingen, zoals bij het gebruik van een one–way-screen.

Artikel 11. Verwerking ten behoeve van onderzoek en statistiek

1. Verdere verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, wordt niet als onverenigbaar beschouwd indien Bureau Jeugdzorg de nodige voorzieningen heeft getroffen teneinde te verzekeren dat de verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden.
2. Bijzondere persoonsgegevens kunnen ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek of statistiek worden verwerkt indien:
   a) het onderzoek een algemeen belang dient;
   b) de verwerking voor het betreffende onderzoek of de betreffende statistiek noodzakelijk is;
   c) het vragen van uitdrukkelijke toestemming onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost en
   d) bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad.
3. De verwerking van persoonsgegevens zoals genoemd in lid 1 en 2 dient echter achterwege te blijven voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.

Toelichting artikel 11

Artikel 11 lid 1

Het bijdragen aan wetenschappelijke ontwikkeling van de jeugdzorg is geen primair doel van Bureau Jeugdzorg. Toch is het bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek op indirecte wijze van belang voor de uiteindelijke uitvoering van de taken van Bureau Jeugdzorg. Verdere verwerking van gegevens ten behoeve van onderzoek en statistiek is echter alleen toegestaan indien Bureau Jeugdzorg voldoende voorzieningen heeft getroffen ten aanzien van de verdere verwerking van persoonsgegevens voor deze specifieke doelen.

Artikel 11 lid 2

Slechts onder de in dit lid genoemde voorwaarden kunnen ook bijzondere persoonsgegevens verwerkt worden ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek of statistiek.

Artikel 11 lid 3

Bij het beoordelen of gegevens aan derden verstrekt mogen worden ten behoeve van onderzoek en statistiek, dient de geheimhoudingsplicht het uitgangspunt te zijn. Verwerkingen dienen achterwege te blijven, 'voorzover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat'.

3. Gegevensverwerking door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Artikel 12. Informatieverstrekking door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

1. Indien door Bureau Jeugdzorg bij de uitoefening van de taken van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, persoonsgegevens worden verkregen bij anderen dan degene die het betreft, brengt Bureau Jeugdzorg de betrokkene zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen vier weken na het moment van vastlegging van de hem betreffende gegevens, op de hoogte.
2. De in het eerste lid genoemde termijn kan telkens met ten hoogste twee weken worden verlengd, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de taken van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken.
3. Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling verstrekt hierbij aan de betrokkene inlichtingen over de herkomst van de persoonsgegevens, tenzij het een melding betreft van iemand die voor de betrokkene anoniem blijft.
4. In afwijking van artikel 13 en 14 van dit reglement kan Bureau Jeugdzorg de mededeling aan degene die het betreft dat ten aanzien van hem persoonsgegevens worden verwerkt achterwege laten, voor zover dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken.
5. Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling kan, zonder toestemming van de betrokkene, degene die een melding heeft gedaan op de hoogte stellen van de stappen die naar aanleiding van de melding zijn ondernomen.

Toelichting artikel 12

Artikel 12 lid 1

Het AMK neemt binnen Bureau Jeugdzorg een bijzondere positie in. Het AMK heeft immers een signalerende, adviserende, onderzoekende en verwijzende functie op het gebied van kindermishandeling.[3] Uitgangspunt van de werkwijze van het AMK is een zo groot mogelijke openheid naar het gezin en overige bij de melding betrokken personen. Het AMK kan echter zonder toestemming van betrokkene gegevens verwerken. Deze bevoegdheid brengt voor het AMK de plicht mee betrokkene zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen vier weken in te lichten over de verwerking van de hem betreffende gegevens. In lid 1 van dit artikel is dan ook opgenomen dat het AMK diegene van wie gegevens worden verwerkt zo spoedig mogelijk informeert.

Artikel 12 lid 2

Het onmiddellijk informeren van de betrokkene moet achterwege blijven als door het informeren van de betrokkene het belang van het kind ernstig wordt geschaad. De aard, ernst en omstandigheden van de betreffende casus spelen bij die afweging een cruciale rol. Het belang van het gemelde kind dient richtsnoer te zijn bij de afweging op welk tijdstip een betrokkene wordt geïnformeerd over het feit dat gegevens over hem zijn verwerkt.[4] De termijn waarbinnen het AMK degene die het betreft dient te informeren, kan onder omstandigheden verlengd worden. De gronden voor verlenging van de termijn zijn beperkt: verlenging is alleen mogelijk indien dit noodzakelijk wordt geacht om een situatie van kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken.

Artikel 12 lid 3

Uit het derde lid blijkt dat het AMK aan degene die het betreft ook informatie verstrekt over de herkomst van de gegevens, dat wil zeggen informatie over de melder, tenzij dit een melding betreft van iemand die voor de betrokkene anoniem blijft. De wetgever heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om anonimiteit van een melder mogelijk te maken. Het niet anoniem kunnen blijven van een melder ten opzichte van de jeugdige of zijn gezin kan immers meldingsbereidheid of de bereidheid om informatie aan het AMK te verstrekken in de weg staan. Daarnaast kan mogelijke blokkering van het onderzoek naar de melding of represailles richting melder het verstrekken van informatie over de melder ongewenst maken.

In de Algemene Maatregel van Bestuur bij artikel 13 lid 7 Wjz zijn de voorwaarden opgenomen waaronder een melder anoniem kan blijven. Deze regels zijn ontleend aan de gedragsregels in het AMK-protocol van handelen bij vermoedens van kindermishandeling en houden het volgende in:

---

[3] P. Baeten, *Protocol van handelen. Bij vermoedens van kindermishandeling in relaties van afhankelijkheid en onvrijheid. Advies- en Meldpunt Kindermishandeling*, Expertisecentrum Kindermishandeling NIZW Jeugd, 2004. Het landelijk protocol is bedoeld als richtlijn voor het handelen van beroepskrachten werkzaam bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.
[4] Tweede kamer, 2000-2001, 27 842, nr. 3, p. 22.

Het AMK verstrekt in principe wel inlichtingen over de herkomst van persoonsgegevens aan degene die het betreft indien de melder een persoon is die in een beroepsmatige, hulpverlenende of pedagogische relatie tot de jeugdige of zijn gezin staat. De informatie wordt echter niet verstrekt, indien het verstrekken van die inlichtingen over de melder:

- een bedreiging (kan) vormen voor de jeugdige of andere minderjarige leden van het gezin waartoe de jeugdige behoort, of
- een bedreiging kan vormen voor de melder of medewerkers van die persoon, of
- (kan) leiden tot een verstoring van de vertrouwensrelatie met het gezin waartoe de jeugdige behoort.

Het AMK verstrekt alleen als daarvoor (uitdrukkelijk) toestemming is gegeven inlichtingen over de herkomst van persoonsgegevens indien het andere personen betreft dan bovengenoemde hulpverleners, zoals bijvoorbeeld familie, buren of kennissen.

Overigens wil anoniem melden zeggen dat de melder alleen anoniem blijft ten opzichte van de betrokkene; niet ten opzichte van het AMK. Anonimiteit van de melder ten opzichte van het AMK is in geen geval toegestaan. Bij anonieme meldingen ontbreekt namelijk de mogelijkheid voor het AMK om nadere informatie van de melder te verkrijgen, hetgeen een zorgvuldig onderzoek en beoordeling van de melding bemoeilijkt.

Artikel 12 lid 4

Op grond van artikel 13 en 14 van dit reglement is Bureau Jeugdzorg verplicht om verzoeken van personen die willen weten of hen betreffende persoonsgegevens worden verwerkt, te honoreren. Gelet op de zorgvuldigheid die door het AMK moet worden betracht en omdat de bedreiging van het kind soms vergt dat meldingen niet direct aan betrokkenen worden kenbaar gemaakt (zie de toelichting bij lid 2), is voor het AMK ten aanzien van deze plicht een uitzondering gemaakt. Bureau Jeugdzorg hoeft de betrokkene niet te melden dat hem betreffende gegevens worden verwerkt, voor zover dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van kindermishandeling te beëindigen of een redelijk vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken.

Artikel 12 lid 5

Op grond van deze taak dient het AMK de melder te informeren over de wijze van afhandeling van zijn melding, zodat deze zijn eigen handelwijze kan bepalen. De melder wordt dus van de afhandeling van de melding op de hoogte gebracht. Melders uit het informele circuit hoeven alleen te horen of de melding in behandeling is genomen. Beroepsbeoefenaren dienen informatie te krijgen over het geformuleerde probleem en de afhandeling; aan hulpverleners wordt inhoudelijk teruggerapporteerd. Het AMK zal in ieder concreet geval moeten beoordelen wat het wel en niet aan de melder mededeelt.[5]

[5] Tweede Kamer, 2000/01, 27 842, nr. 3, p. 12.

4. Inzage, afschrift en correctie

Algemeen

Een belangrijk uitgangspunt voor de hulpverlening, ook in het gedwongen kader, is openheid naar de cliënt. Een belangrijk onderdeel van deze openheid is het recht dat iedereen heeft om na te kunnen gaan of er gegevens over hem/haar worden verwerkt.

Deze paragraaf is alleen van toepassing indien iemand inzage krijgt in zijn *eigen* gegevens. Indien iemand informatie krijgt over gegevens van een ander, dan is het inzagerecht niet van toepassing, maar valt dit onder 'derdenverstrekking' (artikel 17).
De enige uitzondering hierop is het verstrekken van informatie aan de wettelijk vertegenwoordiger over een jeugdige die jonger is dan zestien jaar of die '*niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake*'. Deze informatieverstrekking valt wel onder de inzageregels.

Artikel 13. Inzage en afschrift voor de cliënt

1. Bureau Jeugdzorg verstrekt aan de cliënt desgevraagd zo spoedig mogelijk inzage in en afschrift van de bescheiden, die betrekking hebben op de cliënt zelf.
2. Inzage in of afschrift van de bescheiden wordt aan de cliënt geweigerd, indien deze:
   a) jonger is dan twaalf jaren, of
   b) de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
3. Indien de cliënt jonger is dan zestien jaren, of de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake, worden desgevraagd aan de wettelijke vertegenwoordiger inlichtingen dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden verstrekt, tenzij het belang van de jeugdige zich daartegen verzet.
4. Inlichtingen over, inzage in of afschrift van bescheiden kan eveneens worden geweigerd, voor zover de persoonlijke levenssfeer van een ander dan de cliënt daardoor zou worden geschaad.
5. De in het dossier aanwezige originele bescheiden blijven in het bezit van Bureau Jeugdzorg.
6. Persoonlijke werkaantekeningen en rapporten die in bewerking zijn, zijn geen onderdeel van het dossier en derhalve niet ter inzage.

Toelichting artikel 13

Artikel 13 lid 1

Een hulpverlener zal normaal gesproken gedurende de uitvoering van de hulpverlening de dossierstukken met de cliënt bespreken. Meestal krijgt de cliënt ook een kopie van deze stukken. Maar een cliënt kan ook zelf vragen om inzage in en een afschrift van zijn dossierstukken. Bureau Jeugdzorg moet, indien een cliënt daar om vraagt, zo spoedig mogelijk inzage en afschrift van de dossierstukken geven die betrekking hebben op deze cliënt. De cliënt heeft slechts recht op de gegevens die *hem zelf* betreffen. Dat wil zeggen dat een ouder slechts recht heeft op gegevens over hem zelf en niet van bijvoorbeeld de andere ouder. Iemand die inzage heeft gekregen in zijn persoonsgegevens, heeft ook recht op een afschrift van deze gegevens. Kort gezegd: 'recht op inzage is recht op afschrift'.
Als uitgangspunt kan worden genomen dat het 'zo spoedig mogelijk' verlenen van inzage/afschrift binnen vier weken is.[6] Bureau Jeugdzorg moet een weigering gemotiveerd en schriftelijk melden aan de cliënt. Ook als een verzoek niet binnen vier weken kan worden afgehandeld, dient dit gemotiveerd aan de cliënt te worden meegedeeld. Inzage en afschrift van dossierstukken zijn belangrijke rechten van cliënten. Het kan echter voorkomen dat een cliënt misbruik van zijn rechten maakt. Mocht een cliënt meer dan gemiddeld en meer dan noodzakelijk om inzage vragen, dan kan Bureau Jeugdzorg inzage weigeren.[7]

Welke gegevens hebben 'betrekking op de cliënt zelf'?
Een cliënt heeft alleen recht op inzage in zijn eigen gegevens. Het moet dus gaan om gegevens die informatie bevatten over de betreffende cliënt. Dit betekent dat indien vader informatie over moeder verstrekt, dit gegevens zijn die betrekking hebben op moeder en waar moeder dus in principe inzage in heeft. Wel kan het verstrekken van gegevens aan moeder in bepaalde gevallen de persoonlijke levenssfeer van vader schaden (zie de toelichting bij artikel 13 lid 4).

[6] Analoog aan artikel 3 Wbp.
[7] Analoog aan artikel 35 lid 1 Wbp.

Welke gegevens vallen onder het inzagerecht?
In principe vallen alle persoonsgegevens die de cliënt betreffen onder het inzagerecht. Dit betekent zowel de gegevens in de computer als de schriftelijke stukken waarin persoonsgegevens over de cliënt verwerkt zijn. Hieronder valt ook het contactjournaal. Het opbergen van stukken buiten het officiële cliëntdossier of de computer betekent geenszins dat deze gegevens niet onder de inzageregels zouden vallen. Waar iets wordt opgeborgen maakt niet uit: als een stuk persoonsgegevens bevat, behoort dit tot het dossier en valt dit stuk derhalve onder het inzagerecht. Er zijn twee uitzonderingen: persoonlijke werkaantekeningen en rapporten die nog in bewerking zijn, zijn geen onderdeel van het dossier en zijn daarom niet ter inzage (zie de toelichting bij artikel 13 lid 6).

Zodra Bureau Jeugdzorg rapportage van een derde ontvangt (zoals rapportage van zorgaanbieders of externe (forensische) psychologische/psychiatrische onderzoeken) wordt deze informatie onderdeel van het cliëntdossier en valt deze onder de privacyregels van Bureau Jeugdzorg. Een cliënt heeft daarom in principe ook recht op inzage in deze gegevens, voor zover deze hem zelf betreffen.
Degene die het rapport heeft geschreven verliest daarmee feitelijk de zeggenschap over de gegevens. Het is daarom van belang dat de hulpverlener degene die de rapportage opstelt wijst op de privacyregels van Bureau Jeugdzorg. Als het rapport informatie bevat die niet aan betrokkenen ter kennis mag komen, dan doet de opsteller van het rapport er goed aan hiervoor nadrukkelijk aandacht te vragen. Op de hulpverlener van Bureau Jeugdzorg rust vervolgens de plicht om hier zorgvuldig mee om te gaan (zie de toelichting bij artikel 13 lid 4).

Artikel 13 lid 2

Als de cliënt jonger dan twaalf jaar is, heeft hij geen recht op inzage in zijn eigen gegevens.[8]
Vanaf twaalf jaar heeft de jeugdige wel recht op inzage in zijn eigen gegevens, tenzij hij 'niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake'. Het is aan de hulpverlener om dit te beoordelen. De mening van de ouders kan daarbij meewegen, maar is niet doorslaggevend. De wils(on)bekwaamheid van een jeugdige kan worden vastgesteld door 'waarneming van de totale geestelijke toestand' van de jeugdige. Of een jeugdige in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen is afhankelijk van zijn cognitieve ontwikkelingsniveau, zijn persoonlijkheidsontwikkeling en zijn psychisch functioneren.[9] Daarbij moet in het oog worden gehouden dat het niet gaat om een algehele wils(on)bekwaamheid, maar dat er een duidelijke relatie met het specifiek onderwerp moet zijn: kan *deze* jeugdige de gevolgen van het verkrijgen van *deze* informatie hanteren? Het is denkbaar dat Bureau Jeugdzorg informatie heeft over een jeugdige cliënt of over zijn ouders die de jeugdige beter niet te weten kan komen. Denk bijvoorbeeld aan afstammingsgegevens, waarbij de timing voor het verstrekken van dit soort informatie vaak nogal nauw luistert. Per geval zal een beslissing genomen moeten worden of de informatie wordt verstrekt.

Artikel 13 lid 3

De enige uitzondering die wordt gemaakt op de regel dat iemand alleen recht heeft op inzage in zijn eigen gegevens, is inzage door de wettelijk vertegenwoordiger (ouder(s) met gezag of de voogd). Voor cliënten onder de zestien jaar geldt dat ook hun wettelijk vertegenwoordiger recht heeft op inlichtingen over, inzage in en afschrift van gegevens van de cliënt. Ook ten aanzien van cliënten die wel de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt, maar niet in staat zijn tot een redelijke waardering van hun belangen ter zake heeft de wettelijk vertegenwoordiger recht op informatie[10],. De informatie wordt door Bureau Jeugdzorg aan de wettelijk vertegenwoordiger verstrekt als hij daar om vraagt ('desgevraagd').
Informatieverstrekking aan ouders over een wilsbekwame cliënt van zestien jaar en ouder valt niet onder de inzageregels, maar onder de regels voor derdenverstrekking. Ook het verstrekken van informatie aan een ouder die niet met het gezag is belast valt onder derdenverstrekking (zie hierover artikel 17).

'Tenzij het belang van de jeugdige zich daartegen verzet'
Bureau Jeugdzorg mag weigeren (bepaalde) informatie te geven (dan wel inzage/afschrift te verlenen) aan de wettelijk vertegenwoordiger, indien het belang van de jeugdige door de informatieverstrekking kan worden geschaad. Het gaat dan bijvoorbeeld om een situatie waarin het onmiddellijk verstrekken van informatie over de jeugdige met zich mee kan brengen dat de wettelijk vertegenwoordiger de jeugdige onttrekt aan de nodige zorg. Daarnaast kan het gaan om gevallen waarin gevreesd moet worden voor het toebrengen van psychische schade aan de jeugdige. Ook komt het voor dat het verstrekken van informatie de vertrouwensband tussen de jeugdige en de hulpverlener ernstig zou scha-

[8] Dit betekent overigens geenszins dat een hulpverlener geen informatie aan een jeugdige mag geven. De jeugdige onder de twaalf heeft geen eigen recht op inzage, maar de hulpverlener behoort de cliënt jonger dan twaalf wel conform zijn beoordelingsvermogen bij de hulpverlening te betrekken.
[9] Dr. J. Huisman, universitair hoofdspecialist VUMC, noemt deze criteria in zijn bijdrage, getiteld 'Beoordeling van de keuze van jeugdige met betrekking tot ingrijpende medische beslissingen', aan de expertmeeting op 7 november 2003 van het ACK 'Autonomie en bescherming van jeugdigen bij medische beslissingen'.
[10] Zie voor een uitleg van de term 'tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake' de toelichting bij artikel 13 lid 2.

den. Een jeugdige moet aan de hulpverlener vrijelijk zijn gevoelens kunnen uiten. Dit is alleen mogelijk indien ouders niet automatisch kennis nemen van alles wat een jeugdige aan de hulpverlener vertelt.[11] Het hardnekkig verzetten van een jeugdige tegen informatieverstrekking, kan een reden zijn om informatie te weigeren aan de ouders. Zeker indien de jeugdige al twaalf jaar of ouder is, dient zijn mening zeer serieus genomen te worden.[12] Aan de andere kant moeten ouders wel zodanig geïnformeerd worden dat zij hun taak als opvoeder kunnen waarmaken. Een hulpverlener zal daarom een afweging moeten maken tussen het belang van geheimhouding voor de jeugdige en het belang van informatieverstrekking voor de ouder. Soms kan het onwenselijk zijn om de wettelijk vertegenwoordiger inzage te verlenen, maar is het wel mogelijk om hem in een gesprek enige informatie te verschaffen. De vraag of een ouder de dagelijkse verzorging heeft over de jeugdige, kan bij het maken van de afweging een rol spelen.
Een hulpverlener kan er ook voor kiezen om bepaalde informatie niet onmiddellijk aan de wettelijk vertegenwoordiger te verstrekken. Zodra de dreiging voor de jeugdige is geweken, kunnen de inlichtingen dan alsnog worden verstrekt. Het is, gezien bovenstaande spanning tussen de belangen van de jeugdige en de wettelijk vertegenwoordiger, verstandig dat een hulpverlener - indien mogelijk - met een jeugdige afspreekt dat er altijd met hem zal worden overlegd of, en zo ja op welke wijze, de wettelijk vertegenwoordiger wordt geïnformeerd.

Artikel 13 lid 4

Weigering van het geven van (bepaalde) informatie is eveneens mogelijk als door het verstrekken ervan de persoonlijke levenssfeer (privacy) van een derde zou worden geschaad. Belangen van derden kunnen op twee manieren in het geding zijn:

1. *Een schriftelijk stuk kan informatie bevatten over anderen dan degene die inzage vraagt:*
   In de cliëntdossiers komen naast de gegevens van de cliënt ook gegevens van anderen voor. Het gaat dan om de jeugdige en zijn ouders, maar ook regelmatig om stiefouders, pleegouders, broers, zussen, grootouders, etc. Daarnaast heeft Bureau Jeugdzorg ook contact met andere hulpverleners, met school, etc.
   De gegevens van de verschillende personen en instanties zijn vaak zo nauw met elkaar verbonden dat het scheiden van de gegevens niet mogelijk en niet wenselijk is. Door deze samenhang en het door elkaar lopen van de gegevens van de verschillende personen, is het moeilijk om iedere persoon apart inzage te verlenen in zijn eigen gegevens, zonder dat daarbij gegevens van anderen worden prijsgegeven. Dit gemengde karakter van de dossiers brengt met zich mee dat soms weigering van inzage ter bescherming van anderen dan de cliënt nodig kan zijn. Als gegevens van bijvoorbeeld andere gezinsleden dermate verweven zijn met de gegevens van de cliënt dat zij moeilijk te scheiden zijn, dan worden zij geacht de cliënt zelf te betreffen en niet de 'derde'. Anders ligt het voor gegevens die dermate los staan van de cliënt, dat er sprake is van 'voldoende zelfstandigheid'. De hulpverlener moet in dat geval afwegen of de persoonlijke levenssfeer van de derde zou worden geschaad, als inzage wordt verleend aan de cliënt. De belangen van de diverse personen moeten tegen elkaar worden afgewogen. Vervolgens wordt bepaald of de cliënt inzage krijgt in (een gedeelte van) het dossier. Het belang van de jeugdige staat daarbij uiteraard voorop. Als de ander, op wie de persoonsgegevens betrekking hebben, toestemming geeft, kan inzage worden verschaft. Deze persoon kan zich echter niet altijd op schending van zijn privacy beroepen en op die manier de inzage van de cliënt blokkeren. Uitgangspunt blijft namelijk openheid naar de cliënt toe. Alleen indien het belang van de ander dan de cliënt zwaarwegend is, moet de hulpverlener inzage aan de cliënt weigeren.

2. *Een informant kan belang hebben bij het feit dat niet bekend wordt dat hij die informatie heeft verstrekt:*
   In bepaalde gevallen kan iemand die informatie aan Bureau Jeugdzorg heeft verstrekt, er belang bij hebben dat niet bekend wordt dat de informatie van hem afkomstig is. Het kan zowel gaan om informatie van particulieren als van beroepskrachten. Uitgangspunt blijft ook hier openheid naar de cliënt. In principe zal voor beroepskrachten eerder gelden dat zij niet anoniem informatie kunnen verstrekken.[13] Het is wel van belang dat een hulpverlener

---

[11] Vergelijk Hoge Raad 25 juni 1993, NJ 1994, 140 ("Poppenmethode" De Bolderkar). Een vader met gezag vorderde in deze zaak afgifte van het verslag van het speldiagnostisch interview dat met zijn dochter van destijds vier jaar oud was gehouden. Op basis van dit onderzoek heeft de instelling vervolgens aangifte tegen vader gedaan van het plegen van ontucht met zijn dochter. De Hoge Raad oordeelde in deze zaak dat het Hof terecht tegen elkaar had afgewogen het door de vader aangevoerde opvoedingsbelang en het belang van de jeugdige bij bescherming van haar persoonlijke levenssfeer, 'aan welk laatste belang een hoge mate van bescherming toekomt nu het hier gaat om gegevens van een zeer intiem karakter'. In dit geval was het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van het meisje doorslaggevend en kreeg de vader geen inzage.

[12] Onder de Wet op de jeugdhulpverlening had de wettelijk vertegenwoordiger geen 'recht' op inlichtingen over (en inzage in) gegevens van de jeugdige tussen de twaalf en zestien jaar, maar had de hulpverlener wel de 'bevoegdheid' (en dus geen verplichting) om informatie aan de wettelijk vertegenwoordiger te verstrekken. De wetgever heeft aangegeven in de wet geen wezenlijke wijziging te beogen, maar slechts de tekst beter leesbaar te willen maken (Tweede Kamer 2002/03, 28 168, nr. 29, p. 6). Om die reden kan aan de weigering van de jeugdige vanaf twaalf jaar om toestemming voor informatieverstrekking aan zijn wettelijk vertegenwoordiger te geven niet te snel voorbij worden gegaan.

[13] De regeling voor het verstrekken van inlichtingen over de herkomst van persoonsgegevens van een melding bij het AMK zou hierbij analoog kunnen worden toegepast. Zie hiervoor de toelichting bij artikel 12 lid 3 van het Privacyreglement.
Vergelijk ook de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg in de zaak Gaskin (EHRM 7 juli 1989, NJ 1991, 659). Het Europese Hof oordeelde dat het inzagerecht beperkt kan worden ter bescherming van de rechten van derden.

van Bureau Jeugdzorg vooraf aan de informant meldt dat de informatie in principe wordt besproken met de jeugdige en/of zijn wettelijk vertegenwoordiger.

Artikel 13 lid 5

Een cliënt heeft geen recht op afgifte van de originele stukken, maar ontvangt kopieën van die stukken (afschriften).

Artikel 13 lid 6

Persoonlijke werkaantekeningen van de hulpverlener, die dienen als geheugensteun voor de eigen gedachtevorming, behoren niet tot het dossier. Het gaat dan om indrukken, vermoedens of vragen die bij de hulpverlener leven. Een hulpverlener moet in alle vrijheid zijn gedachten en ideeën in het kader van het hulpverleningsproces op papier kunnen zetten, om op basis daarvan een definitief rapport op te stellen. Dat rapport is uiteraard ter inzage, maar de daaraan ten grondslag liggende subjectieve werkaantekeningen en conceptversies van het rapport niet. Deze aantekeningen zijn strikt persoonlijk en mogen niet worden verstrekt aan derden.[14] Persoonlijke werkaantekeningen mogen geen schaduwdossier worden. Zodra het mogelijk is om de werkaantekeningen in het officiële dossier op te nemen of wanneer deze niet meer relevant zijn, moeten de werkaantekeningen worden vernietigd.

Artikel 14. Kennisneming door een betrokkene niet zijnde de cliënt

1. Indien, in het kader van de hulpverlening aan een cliënt, in het dossier van deze cliënt persoonsgegevens worden verwerkt van een betrokkene, niet zijnde de cliënt, dan deelt Bureau Jeugdzorg de betrokkene desgevraagd mede of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt in het dossier van een cliënt, voor zover de geheimhoudingsplicht in het kader van de hulpverlening daaraan niet in de weg staat.
2. Indien de betrokkene, niet zijnde de cliënt, een verzoek doet op grond van lid 1, dient hij de naam te noemen van de jeugdige op wiens naam het dossier geregistreerd staat en dient hij zich te legitimeren.

Toelichting artikel 14

Artikel 14 lid 1

Ook een ander dan de cliënt (bijvoorbeeld een niet verzorgende ouder zonder gezag) heeft het recht om aan Bureau Jeugdzorg te vragen of hem betreffende gegevens worden verwerkt. Vragen staat vrij, maar Bureau Jeugdzorg heeft wel een geheimhoudingsplicht. Om die reden is het geven van inzage aan een betrokkene, niet zijnde de cliënt, alleen toegestaan indien de geheimhoudingsplicht in het kader van de hulpverlening daaraan niet in de weg staat. Dit betekent dat Bureau Jeugdzorg alleen informatie mag verstrekken als de privacy van de cliënt niet wordt geschonden. Overigens wordt niet iedereen wiens naam in het dossier genoemd wordt als betrokkene aangemerkt. De gegevens moeten voldoende zelfstandige betekenis hebben om die persoon ook als betrokkene aan te merken. Maar als bijvoorbeeld pleegouders vragen wat er over hen staat vermeld in het dossier van de cliënt, dan hebben zij in beginsel wel recht op inzage in hun eigen gegevens. De gegevens van de pleegouders moeten dan wel 'voldoende zelfstandigheid' bezitten. Dit betekent dat deze gegevens dermate los staan van de gegevens van de cliënt dat zij hiervan te scheiden zijn. Aan de pleegouders wordt in dat geval alleen inzage in hun eigen gegevens verstrekt.
Op grond van de belangenafweging die Bureau Jeugdzorg maakt, zal dus moeten worden bezien of inzage aan de betrokkene, niet zijnde de cliënt, kan worden toegestaan. De mededeling of er persoonsgegevens worden verwerkt met betrekking tot de betrokkene, moet worden gedaan conform de vereisten van artikel 35 lid 2 tot en met 4 Wbp. Indien het geven van inzage niet in strijd is met de geheimhoudingsplicht, verstrekt Bureau Jeugdzorg aan de verzoeker een volledig overzicht van de persoonsgegevens die de verzoeker betreffen. Daarnaast behoort Bureau Jeugdzorg informatie te verstrekken over het doel, de aard van de gegevens en van de ontvangers, evenals over de herkomst van de gegevens. Indien een derde, van wie de informatie afkomstig is, naar verwachting bedenkingen zal hebben tegen de informatieverstrekking, dient Bureau Jeugdzorg de derde in de gelegenheid te stellen zijn bedenkingen naar voren te brengen (tenzij dit onmogelijk is of een onevenredige inspanning kost).

Artikel 14 lid 2

Om te voorkomen dat iemand door het gebruik van een naam van een ander gegevens over deze persoon verkrijgt, moet Bureau Jeugdzorg de identiteit van de verzoeker vaststellen. Het noemen van de naam van de jeugdige heeft zowel betrekking op het praktische argument dat het dossier op naam van de jeugdige staat als op het privacy-aspect.

---

[14] Zie Hoge Raad 24 januari 2003, LJN-nummer: AF0148, Zaaknr.: C01/143HR. De Hoge Raad oordeelde in deze zaak dat noch aan artikel 6 en 8 EVRM noch aan artikel 1:377c BW een inzagerecht kan worden ontleend in uitsluitend voor persoonlijk gebruik gemaakte aantekeningen, die niet zijn bedoeld om onder ogen van derden te komen en ook niet onder ogen van derden (in dit geval de klachtencommissie) *zijn* gekomen. Overigens gaat het bij 'derden' ons inziens niet om intern overleg met directe collega's. Dit interne overleg over persoonlijke opvattingen is naar onze mening wel mogelijk (vergelijk ook artikel 11 van de Wet openbaarheid bestuur, waarin wordt bepaald dat geen informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen, vermeld in documenten ten behoeve van intern beraad).

Artikel 15. Kosten van afschrift

1. Voor de verstrekking van een afschrift conform artikel 13, dan wel een overzicht van de gegevensverwerking conform artikel 14 van dit reglement, kan een vergoeding worden gevraagd.
2. De vergoeding voor de verstrekking van een afschrift bedraagt 0,23 euro per pagina met een maximum van 4,50 euro.
3. In afwijking van lid 2 mag Bureau Jeugdzorg een redelijke vergoeding in rekening brengen met dien verstande dat deze ten hoogste 22,50 euro bedraagt in het geval dat het afschrift bestaat uit meer dan honderd pagina's.

Toelichting artikel 15

Bureau Jeugdzorg kan voor de verstrekking van een afschrift een vergoeding vragen. Voor een inzageverzoek mag een vergoeding van 0,23 euro worden gevraagd met een maximum van 4,50 euro. Er is alleen een uitzondering gemaakt voor afschriften van meer dan honderd pagina's. In dat geval mag een redelijke vergoeding (dat wil zeggen kostprijs) worden gevraagd van maximaal 22,50 euro.
Dit betekent concreet:

- 0-19 pagina's: 0,23 euro per pagina;
- 20-100 pagina's: 4,50 euro;
- meer dan 100 pagina's: kostprijs, met een maximum van 22,50 euro.

Artikel 16. Recht op correctie

1. De betrokkene aan wie inzage is verleend dan wel mededeling is gedaan omtrent zijn persoonsgegevens, kan Bureau Jeugdzorg schriftelijk verzoeken de hem betreffende persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen.
2. Het verzoek bedoeld in lid 1 wordt door de wettelijk vertegenwoordiger gedaan, indien de cliënt:
   a) jonger is dan twaalf jaren, of
   b) de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake.
3. Bureau Jeugdzorg bericht de verzoeker binnen vier weken na ontvangst van het verzoek schriftelijk of dan wel in hoeverre hij aan het verzoek voldoet. Een weigering is met redenen omkleed.

Toelichting artikel 16

Artikel 16 lid 1

Nádat de betrokkene (cliënt of niet cliënt) inzage heeft gekregen, heeft hij het recht om Bureau Jeugdzorg te verzoeken om de hem betreffende gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen, voorzover de persoonsgegevens:

1. feitelijk onjuist zijn (de werkelijkheid verkeerd weergeven);
2. onvolledig zijn (ontoereikend zijn om te kunnen voldoen aan het doel waarvoor zij volgens artikel 6 van het Privacyreglement worden verwerkt);
3. niet ter zake dienend zijn (in het geheel niet beantwoorden aan het doel waarvoor de gegevens volgens artikel 6 van het Privacyreglement worden verwerkt);
4. door Bureau Jeugdzorg onrechtmatig (in strijd met de wet) worden verwerkt.

De betrokkene dient in het verzoek aan te geven welke wijzigingen dienen te worden aangebracht. Bij een verzoek vanwege de verwerking van onjuiste gegevens, zal de verzoeker concreet en onderbouwd moeten aangeven wat naar zijn oordeel wél een juiste weergave van de werkelijkheid is.

Artikel 16 lid 2

Het correctierecht is niet in de Wet op de jeugdzorg, maar uitsluitend in de Wet bescherming persoonsgegevens geregeld. De Wbp hanteert andere leeftijdsgrenzen dan de Wet op de jeugdzorg. Dit komt tot uitdrukking in het feit dat correctieverzoeken op grond van de Wbp alleen kunnen worden gedaan door de wettelijk vertegenwoordiger indien de cliënt jonger dan zestien jaar is. Aangezien in de Wet op de jeugdzorg de leeftijd van twaalf jaar uitgangspunt is voor het toekennen van bijvoorbeeld het recht op inzage en afschrift, is hier in het reglement bij aangesloten. Volgens het reglement kan een cliënt vanaf twaalf jaar daarom zelf vragen om correctie van zijn gegevens. Is hij jonger dan twaalf jaar, dan dient dit verzoek door de wettelijk vertegenwoordiger te worden gedaan.

Artikel 16 lid 3

Dat een betrokkene het recht heeft om een verzoek tot correctie in te dienen, wil niet zeggen dat dit verzoek ook door Bureau Jeugdzorg gehonoreerd wordt. Bureau Jeugdzorg moet binnen vier weken schriftelijk aan de betrokkene laten weten in welke mate aan het verzoek gehoor wordt gegeven (niet, gedeeltelijk of volledig). Hierbij dient Bureau Jeugdzorg zich te houden aan de voorschriften van de artikelen 36 tot en met 39 Wbp. Dit betekent dat in het geval Bureau Jeugdzorg besluit om gegevens te corrigeren, dit zo snel als redelijkerwijs mogelijk is moet gebeuren. In het geval de gegevens om technische redenen niet kunnen worden gewijzigd, dan moet de betrokkene hierover geïnformeerd worden. Wel moet Bureau Jeugdzorg bezien of er geen aanvullende voorzieningen kunnen worden getroffen om toch bij later gebruik van de opgeslagen gegevens de gebruiker – in dit kader meestal de hulpverlener - te voorzien van de juiste gegevens. Dit kan bijvoorbeeld door bij raadpleging van de gegevens de gebruiker steeds te wijzen op de noodzaak een aanvullend bestand te raadplegen waarin eventuele verbeteringen zijn opgenomen. Correctie hoeft dus niet altijd te betekenen dat de onjuist gebleken persoonsgegevens worden verwijderd of vernietigd, maar kan ook een verwijzing inhouden naar een aanvullend bestand bij het betwiste stuk.
Indien Bureau Jeugdzorg tot correctie van de gegevens overgaat, is het Bureau verplicht om aan derden aan wie de gegevens eerder zijn verstrekt, zo spoedig mogelijk door te geven dat de gegevens zijn gecorrigeerd. Dit hoeft niet indien dit onmogelijk is of een 'onevenredige inspanning' kost. Zo zal het voor Bureau Jeugdzorg praktisch onmogelijk zijn een derde te informeren die in een ver verleden gegevens heeft verstrekt en vervolgens een aantal malen is verhuisd, zodat het zeer moeilijk is achter de huidige woon- of verblijfplaats te komen. Indien de verzoeker daar om vraagt, meldt Bureau Jeugdzorg hem aan welke derden de mededeling is gedaan. Indien een vergoeding voor inzage is gevraagd conform artikel 14 van dit reglement, dient dit bedrag te worden teruggegeven indien Bureau Jeugdzorg op verzoek van de betrokkene tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming is overgegaan.

5. Derdenverstrekking

Algemeen

Uitgangspunt binnen de hulpverlening is de geheimhoudingsplicht die de hulpverlener heeft ten behoeve van zijn cliënt. Deze geheimhoudingsplicht houdt in dat de hulpverlener geen informatie aan derden geeft zonder uitdrukkelijke toestemming van de cliënt.
Bij 'derdenverstrekking' kan gedacht worden aan informatieverstrekking aan andere (externe) hulpverleners, maar in bepaalde gevallen ook aan verstrekking van informatie aan ouders over hun kind dat cliënt bij Bureau Jeugdzorg is.

Artikel 17. Derdenverstrekking

1. Bureau Jeugdzorg verstrekt alleen met toestemming van de cliënt inlichtingen over de cliënt, dan wel afschrift van de bescheiden, aan anderen dan de cliënt, tenzij bij of krachtens de wet anders is bepaald.
2. Indien de cliënt minderjarig is, is in plaats van diens toestemming de toestemming van zijn wettelijk vertegenwoordiger vereist, indien hij:
   a) jonger is dan twaalf jaren, of
   b) de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
3. Onder 'anderen dan de cliënt' zijn niet begrepen degenen van wie beroepshalve de medewerking bij de toegang tot en de uitvoering van de jeugdzorg noodzakelijk is, alsmede degenen die zijn betrokken bij de voorbereiding of uitvoering van de taken (voorlopige) (gezins-)voogdij en jeugdreclassering, doch slechts voor zover dit voor de medewerking bij de toegang, de uitvoering van de jeugdzorg of de voorbereiding of uitvoering van een maatregel noodzakelijk is.
4. Zonder toestemming van de cliënt kan Bureau Jeugdzorg inlichtingen over de cliënt verstrekken aan de Raad voor de Kinderbescherming, indien dit noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de taken van de Raad.
5. Het in afwijking van de voorgaande leden verstrekken van inlichtingen over de cliënt aan anderen dan de cliënt, is uitsluitend toegestaan in een situatie van overmacht.
6. De in het dossier aanwezige originele bescheiden blijven in het bezit van Bureau Jeugdzorg.
7. Persoonlijke werkaantekeningen en rapporten die in bewerking zijn, zijn geen onderdeel van het dossier en worden derhalve niet verstrekt.

Toelichting artikel 17

Artikel 17 lid 1 en 2

De cliënt vanaf twaalf jaar moet toestemming geven voor de verstrekking van zijn gegevens aan derden. Indien de cliënt jonger is dan twaalf jaar of 'niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake', is in plaats van zijn toestemming de toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger vereist. Hoe bepaald kan worden of een cliënt in staat is 'tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake' wordt uitgelegd in de toelichting bij artikel 13 lid 2 van het reglement.
Voor de toestemming is van belang dat de cliënt zijn wil in vrijheid kan bepalen. Ook is van belang dat voor de cliënt duidelijk is voor welke informatieverstrekking hij toestemming geeft en aan wie die informatie wordt verstrekt. Het verdient de voorkeur de toestemming schriftelijk te verkrijgen, zodat hierover later geen misverstanden kunnen ontstaan.

In het dossier van een cliënt komen naast gegevens van de cliënt ook gegevens van anderen voor. Het gaat om informatie over de jeugdige, zijn ouders en vaak om gegevens van bijvoorbeeld broers en zussen, pleegouders en stiefouders, maar ook om gegevens van andere hulpverleners, school, etc. Als gegevens van anderen (zoals gezinsleden) dermate verweven zijn met de gegevens van de cliënt dat zij moeilijk te scheiden zijn, dan worden zij geacht de cliënt zelf te betreffen. Anders ligt het voor gegevens die dermate los staan van de cliënt dat sprake is van 'voldoende zelfstandigheid'. De hulpverlener moet in dat geval afwegen of de persoonlijke levenssfeer van deze andere persoon zou worden geschaad, als de informatie aan derden wordt verstrekt. In dat geval dient niet de cliënt maar deze persoon zelf toestemming te geven voor verstrekking van deze gegevens aan derden.

'Tenzij bij of krachtens wet anders is bepaald'
Indien Bureau Jeugdzorg een wettelijke plicht of bevoegdheid heeft om inlichtingen aan een derde te verstrekken, is voor die informatieverstrekking geen toestemming van de cliënt vereist. Verstrekkingen krachtens wettelijk voorschrift zijn naar hun aard immers niet aan toestemming onderworpen. Voorbeelden hiervan zijn de verstrekking van informatie aan beroepskrachten, zoals genoemd in lid 3, en aan de Raad voor de Kinderbescherming, zoals beschreven in lid 4.

Ook kan gedacht worden aan informatieverstrekking aan de rechtbank. Zo heeft Bureau Jeugdzorg in het kader van de ondertoezichtstelling de plicht om het hulpverleningsplan en het verslag van het verloop van de ondertoezichtstelling aan de kinderrechter te sturen (artikel 1:265 BW). Hiervoor is dus geen nadere toestemming van de cliënt vereist.[15]

Is de verstrekking verenigbaar met het doel en worden niet teveel gegevens verstrekt?
Voor de verstrekking van informatie aan derden, ook als de cliënt toestemming geeft, moet voldaan zijn aan de algemene voorwaarden voor gegevensverwerking die genoemd staan in artikel 7. Het artikel stelt grenzen aan de soort en de hoeveelheid gegevens die verstrekt worden aan derden. Het is op basis daarvan belangrijk dat de derdenverstrekking verenigbaar is met het 'doel' waarvoor de gegevens zijn verzameld. Bekeken dient te worden of het doel waarvoor Bureau Jeugdzorg de gegevens overweegt te gebruiken verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen. De primaire reden dat Bureau Jeugdzorg gegevens verwerkt, is dat de wettelijk opgedragen taken goed moeten kunnen worden uitgevoerd. De derdenverstrekking moet derhalve plaatsvinden in het kader van dit doel: de hulpverlening aan de betreffende cliënt (zie artikel 6 van dit reglement). Daarnaast is van belang dat alleen relevante gegevens worden verstrekt. Het moet dus gaan om gegevens die noodzakelijkerwijs dienen te worden uitgewisseld in het kader van de hulpverlening aan de cliënt. In de regel zal het voor het doel niet noodzakelijk zijn om bijvoorbeeld het complete dossier van de betrokken jeugdige te verstrekken aan een zorgaanbieder.

Ook (externe) onderzoeksrapporten mogen alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij zijn opgesteld. Zowel de opsteller van de rapportage (zoals zorgaanbieders en externe onderzoeksbureaus) als de cliënt moeten op de hoogte zijn van het gebruik dat mogelijk van de rapportage wordt gemaakt. Zo is het voor een externe deskundige die een jeugdige onderzoekt van belang om te weten dat zijn rapport ter onderbouwing van het verzoek tot machtiging uithuisplaatsing zal dienen.
Een voorbeeld:
Bureau Jeugdzorg heeft een extern bureau onderzoek naar de jeugdige laten doet, om aan de hand daarvan de meest wenselijke hulpverlening te bepalen. In dezelfde periode wordt de Raad voor de Kinderbescherming in het kader van de echtscheiding gevraagd advies uit te brengen aan de rechter omtrent de toewijzing van het gezag. Als een van de ouders de Raad op de hoogte brengt dat er onlangs een extern onderzoek is verricht, vraagt de Raad aan Bureau Jeugdzorg dit te verstrekken. Het probleem hierbij is dat het rapport is opgesteld met als doel: ondersteuning van de hulpverlening. Het rapport is niet gemaakt met als doel de rechter te informeren in een andere procedure. De betrokkenen zouden wellicht een andere houding hebben aangenomen als van tevoren duidelijk zou zijn geweest dat het rapport ook in het kader van de echtscheiding aan de orde zou komen. Bureau Jeugdzorg zou ervoor kunnen kiezen om (met toestemming van de ouders) een samenvatting van het rapport te maken. Ook zou de Raad het externe bureau kunnen verzoeken de gegevens opnieuw te verwerken in het kader van het verzoek om toewijzing van het gezag. Geven ouders hiervoor geen toestemming dan kan een nieuw deskundigenonderzoek eventueel uitkomst bieden.

Informatieverstrekking aan ouders

Informatieverstrekking aan de ouder met gezag
Verstrekking van informatie aan ouders over jeugdige cliënten *vanaf zestien jaar*, valt onder de regels van derdenverstrekking. Voor deze informatieverstrekking is derhalve toestemming van de jeugdige vereist. Dit is gebaseerd op het uitgangspunt dat bij oudere jongeren de hulp zich meer mag richten op het vergroten van de zelfstandigheid (zoals ook blijkt uit artikel 1:257 lid 3 BW ten aanzien van de ondertoezichtstelling). Voorwaarde is wel dat de jeugdige 'in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake'.[16] Is de jeugdige niet in staat tot een redelijke waardering van zijn belangen, dan zijn niet de regels voor derdenverstrekking, maar de inzageregels van artikel 13 van toepassing. Hetzelfde geldt voor informatieverstrekking aan met gezag belaste ouders over hun kinderen *jonger dan zestien jaar*. In deze gevallen heeft de ouder met gezag in principe recht op inzage in de gegevens van zijn kind.

Informatieverstrekking aan de ouder zonder gezag[17]
Als Bureau Jeugdzorg informatie wil verstrekken aan de ouder zonder gezag is hiervoor de toestemming van de cliënt (of zijn wettelijk vertegenwoordiger) vereist. Maar ook als de cliënt geen toestemming geeft, heeft de ouder zonder gezag recht op informatie van beroepskrachten over 'belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het

[15] Voor andere voorbeelden van wettelijke verplichtingen tot informatieverstrekking wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 8 lid 1 onder b van het reglement.
[16] Hoe bepaald kan worden of een jeugdige in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake, wordt uitgelegd in de toelichting bij artikel 13 lid 2.
[17] Naast het recht op informatie van beroepskrachten, heeft de ouder zonder gezag recht op informatie van de ouder met gezag. De ouder met gezag dient de niet met gezag belaste ouder op de hoogte te stellen omtrent 'gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van het kind en deze te raadplegen over daaromtrent te nemen beslissingen' (artikel 1:377b BW).

kind of diens verzorging en opvoeding betreffen' (op basis van artikel 1:377c BW).[18] Niet alle informatie over de jeugdige hoeft dus te worden verstrekt. Het moet gaan om belangrijke feiten en omstandigheden. Informatie over de 'persoon van het kind' betreft met name zijn geestelijk en lichamelijk welzijn. Informatie over de 'verzorging en opvoeding' betreft zaken als leerprestaties, uithuisplaatsingen, etc. Volgens de wet moet de niet met het gezag belaste ouder zelf om de informatie vragen. Bureau Jeugdzorg kan het verstrekken van informatie om twee redenen weigeren:

1. Bureau Jeugdzorg zou de informatie waar de ouder zonder gezag om vraagt ook niet geven aan de ouder mèt gezag of aan degene bij wie een jeugdige woont (bijvoorbeeld een pleegouder). Het gaat dan bijvoorbeeld om informatie die op grond van de geheimhoudingsplicht van de hulpverlener niet zonder toestemming van de jeugdige kan worden verstrekt (gezien bijvoorbeeld de leeftijd van de jeugdige of het vertrouwelijke karakter van de gesprekken die zijn gevoerd met de jeugdige).
2. De belangen van de jeugdige verzetten zich tegen het verstrekken van de informatie. De toelichting bij de wet geeft als voorbeeld het geval dat het verzoek van een ouder om omgang met zijn kind door de rechter is afgewezen, terwijl de ouder wel steeds probeert om zijn kind op school te ontmoeten. De docent kan de informatie dat de jeugdige met ingang van het volgende schooljaar naar een andere school gaat, in het belang van de jeugdige, in zo'n geval weigeren.

Het weigeren om informatie te verstrekken aan de ouder zonder gezag mag niet al te gemakkelijk gebeuren. Ook een ouder zonder gezag heeft het recht om te weten hoe het met zijn kind gaat. Indien echter aannemelijk is dat de informatie op een voor het welzijn van de jeugdige onwenselijke of anderszins nadelige wijze zal worden gebruikt (bijvoorbeeld op grond van eerdere, redelijk recente ervaringen), dan zal Bureau Jeugdzorg de informatie moeten weigeren wegens strijd met het belang van de jeugdige.
Indien Bureau Jeugdzorg weigert informatie te verstrekken, kan de ouder zonder gezag zich tot de rechter wenden met het verzoek te bepalen dat de informatie alsnog moet worden verstrekt (artikel 1:377c lid 2 BW).

Informatieverstrekking aan politie/justitie

Bureau Jeugdzorg krijgt soms van de politie verzoeken om informatie te verstrekken over een cliënt. Vaak denken hulpverleners dat zij verplicht zijn de informatie te geven. De hulpverlener heeft echter het recht de informatieverstrekking op grond van zijn beroepsgeheim te weigeren. De politie kan de hulpverlener niet dwingen de informatie te verstrekken. Als een hulpverlener besluit om toch informatie aan de politie door te geven, doorbreekt hij daarmee zijn geheimhoudingsplicht.

Informatieverstrekking tijdens gerechtelijke procedures: geheimhoudingsplicht en verschoningsrecht
Het Nederlandse recht kent in zowel straf- als civielrechtelijke procedures een getuigplicht. Iedereen die opgeroepen wordt om te getuigen is verplicht een getuigenis af te leggen. Degenen die een geheimhoudingsplicht hebben uit hoofde van hun ambt of beroep, zoals medici, geestelijken en advocaten, hebben echter het recht om zich te verschonen van de getuigenis. Dit is het zogenaamde functionele verschoningsrecht. Dit betekent dat zij ontheven zijn van de plicht om een verklaring af te leggen. Het moet dan gaan om hetgeen hen is toevertrouwd in het kader van hun ambt of beroep. Zij zijn overigens wel verplicht om te verschijnen.
Het is echter de vraag of ook hulpverleners in dienst van Bureau Jeugdzorg zich kunnen beroepen op het verschoningsrecht. De rechter beslist per geval wanneer er sprake is van een verschoningsrecht van een hulpverlener met een geheimhoudingsplicht. Het enkele feit dat de hulpverlener een geheimhoudingsplicht heeft, betekent in ieder geval niet dat hem een verschoningsrecht toekomt. De rechter zal de belangen waarop de verplichting tot geheimhouding is gericht afwegen tegen de zwaarwegende belangen die gemoeid zijn met waarheidsvinding in de gerechtelijke procedure. Op basis van die afweging stelt de rechter vast of iemand een verschoningsrecht toekomt.
Het verschoningsrecht bestaat in ieder geval niet tegenover de kinderrechter, in zaken die de verzorging en opvoeding van een minderjarige cliënt betreffen. Wanneer het niet wenselijk is dat alle bij de rechtszaak betrokken belanghebbenden de informatie ontvangen die betrekking heeft op de (minderjarige) cliënt, dient de hulpverlener dit in zijn verzoek nadrukkelijk aan te geven. Te denken valt dan aan bijvoorbeeld pleegouders of een ouder zonder gezag.

Artikel 17 lid 3

Om te voorkomen dat noodzakelijk geachte hulpverlening onmogelijk zou worden, kan Bureau Jeugdzorg op grond van lid 3 ook zonder toestemming van de cliënt informatie verstrekken aan andere hulpverleners. Het betreft informatieverstrekking aan:

- beroepskrachten van wie de medewerking bij de toegang tot en de uitvoering van de jeugdzorg noodzakelijk is; en

[18] Het gaat hier om informatieverstrekking aan de 'juridische' ouder van het kind. Een louter 'biologische' ouder (zoals bijvoorbeeld een biologische vader die zijn kind niet heeft erkend) heeft op grond van deze bepaling geen recht op informatie.

- degenen die betrokken zijn bij de voorbereiding of uitvoering van de ondertoezichtstelling, voogdij of jeugdreclassering.

De informatieverstrekking aan de Raad voor de Kinderbescherming kan ook op basis van lid 3 geschieden, maar is daarnaast expliciet vastgelegd in lid 4. De politie valt ons inziens niet onder een beroepskracht aan wie op grond van lid 3 informatie kan worden verstrekt (zie de toelichting bij lid 1).
Er zit wel een belangrijke beperking aan de informatieverstrekking aan beroepskrachten. De informatie aan beroepskrachten mag alleen worden verstrekt voor zover dit noodzakelijk is voor het goed uitvoeren van de hulpverlening. Ook hier geldt dat de verstrekking overeenkomstig het doel dient te zijn (zie de toelichting bij lid 1).

Ook al is het mogelijk om zonder toestemming van de cliënt informatie uit te wisselen, toch wordt bij voorkeur toestemming van de cliënt gevraagd. Zeker bij hulp in het vrijwillig kader dient in principe toestemming te worden gevraagd. Voor het laten slagen van de hulpverlening is de medewerking van de cliënt meestal essentieel. Is de cliënt (en zijn gezin) niet gemotiveerd, dan heeft het meestal geen zin om gegevens aan de zorgaanbieder te verstrekken. In de gedwongen hulpverlening (ondertoezichtstelling, voogdij, jeugdreclassering) zal eerder zonder toestemming van de cliënt informatie aan beroepskrachten kunnen worden verstrekt. Lid 3 maakt het bijvoorbeeld mogelijk dat Bureau Jeugdzorg informatie doorgeeft aan een zorgaanbieder. Ook overleg met AWBZ- en GGZ-voorzieningen of met scholen is op basis van deze bepaling mogelijk. Wel dient Bureau Jeugdzorg de cliënt, voor zover mogelijk (vooraf en anders achteraf), ervan op de hoogte te stellen dat de informatie wordt (of is) verstrekt.
Het gaat overigens om een *bevoegdheid* van Bureau Jeugdzorg - en geen verplichting - om informatie te verstrekken aan beroepskrachten zonder toestemming van de cliënt. De beroepskracht heeft geen *recht* op de informatie. De hulpverlener van Bureau Jeugdzorg weegt af welke informatie volgens hem verstrekt dient te worden.

Zijn externe onderzoekers beroepskrachten?
De vraag is of externe gedragsdeskundigen ook vallen onder de beroepskrachten aan wie informatie mag worden verstrekt zonder toestemming van de cliënt. Voor het laten verrichten van diagnostisch onderzoek door een extern onderzoeksbureau in het kader van de voogdij en de ondertoezichtstelling zijn door het ministerie van Justitie richtlijnen voor het (laten) verrichten van extern onderzoek opgesteld.[19] Deze richtlijnen schrijven voor dat de cliënt en/of zijn wettelijk vertegenwoordiger[20] moet instemmen met het externe onderzoek. Na de instemming mogen de gegevens die relevant zijn voor het onderzoek worden verstrekt aan de externe onderzoeker. De bedoeling is om, indien enigszins mogelijk, van ouders en jeugdigen medewerking te verkrijgen voor een onderzoek. Het onderzoek zal anders nauwelijks zin hebben. De richtlijnen gaan er vanuit dat, indien de cliënt niet meewerkt, Bureau Jeugdzorg in het kader van de ondertoezichtstelling een schriftelijke aanwijzing aan de jeugdige en/of zijn ouders kan geven. De jeugdige vanaf twaalf jaar en de ouder met gezag kunnen hiertegen in beroep bij de kinderrechter.[21]
Als ouders in het vrijwillig kader hun medewerking weigeren, heeft het weinig zin om de informatie aan de externe deskundige te verstrekken. Afgewogen dient te worden of de weigering van de ouders een reden is om een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming te doen.

Zijn pleegouders beroepskrachten?
De vraag is of pleegouders te beschouwen zijn als beroepskrachten van wie medewerking bij de hulpverlening noodzakelijk is en aan wie derhalve zonder toestemming informatie mag worden verstrekt. [22] De pleegzorg vindt plaats vanuit een zorgaanbieder. De pleegzorgwerker die werkt bij deze zorgaanbieder valt in ieder geval onder de regeling voor beroepskrachten. Vanuit een gezinssituatie leven met een jeugdige, zoals pleegouders doen, is echter anders dan 'beroepshalve bemoeienis' met deze jeugdige hebben. Met name in situaties waarin pleegouders *family life* hebben met hun pleegkind, kan moeilijk worden gezegd dat pleegouders als beroepskracht optreden. Op het moment dat pleegouders een jeugdige in hun gezin opnemen, heeft dit echter zowel voor henzelf als voor de jeugdige verstrekkende gevolgen. Het moet dan mogelijk zijn om pleegouders zo volledig mogelijk te informeren over de achtergrond van de jeugdige. Pleegouders hebben geen *recht* op inzage in de gegevens van de jeugdige. De hulpverlener weegt af

[19] 'Richtlijnen voor het (laten) verrichten van extern onderzoek', Staatscourant 1996, nr. 68, p. 10. De Richtlijnen worden thans herzien. Naar verwachting heeft deze herziening geen consequenties voor dit reglement.
[20] Hierbij worden dezelfde leeftijdsgrenzen gehanteerd als in de Wet op de jeugdzorg. Voor minderjarige cliënten die jonger zijn dan twaalf jaar of niet in staat zijn tot een redelijke waardering van hun belangen, is instemming van de wettelijk vertegenwoordiger vereist. Voor minderjarige cliënten tussen de twaalf en zestien jaar, dienen zowel de jeugdige als zijn wettelijk vertegenwoordiger in te stemmen. Voor minderjarige cliënten vanaf zestien jaar is alleen de instemming van de minderjarige nodig.
[21] Het kan voorkomen dat ouders hun medewerking aan het onderzoek van hun kind blijven weigeren, ook nadat er een schriftelijke aanwijzing is gegeven. Hiervan kan sprake zijn als ouders de aanwijzing naast zich neerleggen en niet in beroep gaan tegen de aanwijzing. Ook kan het voorkomen dat zij wel in beroep gaan en de kinderrechter beslist dat de ouders moeten meewerken, maar dat zij vervolgens hun toestemming blijven weigeren. Bureau Jeugdzorg kan de informatie naar ons idee dan wel verstrekken aan het onderzoeksbureau, ook al blijven de ouders weigeren in te stemmen. De schriftelijke aanwijzing heeft immers het gezag van de ouders in dat geval beperkt.
[22] De Wet op de jeugdzorg beschouwt pleegouders, in tegenstelling tot de voormalige Wet op de jeugdhulpverlening, niet als cliënten maar als 'vrijwillige medewerkers van de zorgaanbieder van de module pleegzorg' (zie Tweede Kamer 2001-2002, 28 168, nr. 3, p. 48).

welke informatie volgens hem nodig is voor de pleegouders om de jeugdige goed op te kunnen vangen. Zo zal verstrekking van informatie over de jeugdige sneller noodzakelijk zijn dan verstrekking van informatie over de ouders. Voor zover het inzage betreft in gegevens die de pleegouders zelf betreffen is niet artikel 17 maar artikel 14 van dit reglement van toepassing.

Informatie-uitwisseling tussen verschillende afdelingen van Bureau Jeugdzorg
Bureau Jeugdzorg heeft op grond van de Wet op de jeugdzorg diverse taken. Zo heeft Bureau Jeugdzorg taken in het gedwongen kader, zoals de uitvoering van de ondertoezichtstelling, voogdij en jeugdreclassering, maar vormt het ook de toegang voor de vrijwillige jeugdzorg. Op grond van artikel 4 van dit reglement hebben medewerkers van Bureau Jeugdzorg alleen toegang tot een cliëntdossier voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van hun taak. Voor verstrekking van cliëntgegevens binnen Bureau Jeugdzorg gelden in principe de normale regels voor derdenverstrekking. Dit betekent dat het uitgangspunt is dat toestemming aan de cliënt wordt gevraagd, maar dat op grond van lid 3 van artikel 17 ook zonder toestemming gegevens kunnen worden uitgewisseld. Voorwaarde is wel dat de medewerker van de andere afdeling de informatie nodig heeft om zijn taak goed uit te kunnen voeren. De gegevensuitwisseling tussen afdelingen kan voorkomen dat een cliënt, op het moment dat hij wordt doorverwezen naar een andere afdeling, zijn verhaal weer opnieuw moet doen. Dus ook bijvoorbeeld informatie-uitwisseling tussen het AMK en andere afdelingen van Bureau Jeugdzorg is mogelijk, mits de medewerkers deze informatie nodig hebben voor het uitoefenen van hun taak.

Informatie-uitwisseling in samenwerkingsverbanden (netwerken)
De afgelopen tijd is de roep om nauwere samenwerking tussen hulpverlenende instellingen versterkt. Om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de jeugdproblematiek worden steeds meer samenwerkingsverbanden afgesloten. Zo sluiten bijvoorbeeld gemeenten, politie en jeugdzorg overeenkomsten af, waarin zij afspreken gegevens uit te wisselen in het kader van criminaliteitspreventie. Er wordt dan vanuit gegaan dat effectieve preventie alleen mogelijk is door middel van een 'gesloten keten' van organisaties rond jongeren die problemen hebben of kunnen veroorzaken. De bescherming van de privacy van de betrokken jeugdige en zijn ouders kan hiermee echter op gespannen voet staan. Het is daarom belangrijk om de wijze waarop de gegevensuitwisseling plaatsvindt expliciet vast te leggen. Uitgangspunt bij de uitwisseling van gegevens in netwerken, zijn de normale privacyregels die voor Bureau Jeugdzorg gelden. Dit betekent dat in principe toestemming van de cliënt vereist is, tenzij op grond van een van de uitzonderingen (zoals vermeld in artikel 17) ook zonder deze toestemming informatie mag worden verstrekt. Bureau Jeugdzorg heeft derhalve op basis van artikel 17 lid 3 van het Privacyreglement in principe de mogelijkheid om met beroepskrachten informatie uit te wisselen, ook als de cliënt daar geen toestemming voor geeft. Door het ministerie van Justitie en het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn een handreiking en een modelconvenant voor de uitwisseling van gegevens binnen netwerken opgesteld.[23] Daarnaast zijn door het NIZW 'spelregels voor samenwerkingsverbanden huiselijk geweld' opgesteld.[24] Voor aandachtspunten waar rekening mee moet worden gehouden bij de uitwisseling van gegevens in samenwerkingsverbanden, wordt naar deze publicaties verwezen.

Artikel 17 lid 4

Bureau Jeugdzorg heeft de bevoegdheid om de geheimhoudingsplicht te doorbreken door, ook zonder toestemming van degene die het betreft, aan de Raad voor de Kinderbescherming inlichtingen te verstrekken, als dit noodzakelijk kan worden geacht voor de bescherming van de jeugdige. Uitsluitend de inlichtingen die noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitoefening van de taken van de Raad mogen worden verstrekt.

Deze bepaling vertoont overlap met artikel 17 lid 3 van het reglement. Op grond van lid 3 kunnen alleen gegevens uitgewisseld worden in het kader van de taak van de Raad of Bureau Jeugdzorg genoemd in de Wet op de jeugdzorg. De Raad voor de Kinderbescherming heeft echter meer taken dan alleen het uitlokken van een maatregel van kinderbescherming. Zo adviseert de Raad over toewijzing van gezag bij echtscheiding en over omgangsregelingen. Op grond van lid 4 kan Bureau Jeugdzorg ook informatie aan de Raad verstrekken in het kader van deze taken.

Artikel 17 lid 5

De leden 1 tot en met 4 van artikel 17 bieden bepaalde mogelijkheden aan de hulpverlener om zijn geheimhoudingsplicht te doorbreken, ook als de cliënt daar niet mee instemt. Toch kan het voorkomen dat deze bepalingen in een

[23] Sauerwein & Van Oosten Slingeland, *Handreiking voor gemeenten over privacyaspecten bij criminaliteitspreventie*, ministerie van Justitie en ministerie van Binnenlandse Zaken, Den Haag mei 2002; *Modelconvenant over de gegevensuitwisseling tussen partijen betrokken bij het criminaliteitspreventiebeleid in gemeenten* (opgesteld door L.B. Sauerwein).
[24] Baeten & Janssen, *Spelregels voor samenwerkingsverbanden huiselijk geweld*, NIZW, Utrecht 2003. Zie ook Baeten & Janssen, *Samenwerking en beroepsgeheim. Juridische mogelijkheden voor het uitwisselen van gegevens bij de aanpak van huiselijk geweld*, NIZW, Utrecht 2002.

concreet geval geen mogelijkheden bieden om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, terwijl de hulpverlener vindt dat hij dit eigenlijk wel zou moeten doen. Als een hulpverlener vindt dat hij alleen door anderen te informeren ernstig nadeel of gevaar voor zijn cliënt kan voorkomen, kan hij onder bepaalde voorwaarden zijn geheimhoudingsplicht doorbreken door een beroep te doen op 'overmacht'. Het moet gaan om een noodsituatie waarbij er geen andere mogelijkheid bestaat om het gevaar waaraan de cliënt wordt blootgesteld af te wenden. De hulpverlener verkeert in zo'n geval in gewetensnood, ook wel 'conflict van plichten' genoemd. Als hij de informatie verstrekt, verbreekt hij zijn geheimhoudingsplicht. Maar als hij de informatie niet verstrekt, verleent hij niet de zorg die hij zou moeten verlenen. Een beroep op overmacht is in principe gericht op de belangen van de cliënt, waarbij de belangen van de jeugdige het zwaarst meewegen. Een beroep op overmacht in verband met de belangen van een ander dan de cliënt, is alleen mogelijk indien er concreet levensgevaar voor die ander dreigt.
Aangezien jeugdige cliënten zich veelal in een afhankelijkheidsrelatie bevinden, zal een beroep op overmacht ter bescherming van hun belangen sneller slagen dan bij volwassen cliënten. Bovendien geldt op grond van artikel 255 Wetboek van Strafrecht ook de plicht voor de hulpverlener om een cliënt die aan zijn zorgen is toevertrouwd niet in een hulpbehoevende toestand te laten. Als Bureau Jeugdzorg aangifte wil doen van kindermishandeling of seksueel misbruik kan hier in bepaalde gevallen ook een beroep op worden gedaan.

Op overmacht mag alleen een beroep worden gedaan in uitzonderlijke situaties. Of sprake is van overmacht, kan een hulpverlener vaststellen aan de hand van de volgende vragen: [25]

1. Welk gerechtvaardigd doel wil ik bereiken met het geven van informatie?
2. Kan dit doel ook worden bereikt zonder dat ik informatie aan een ander verstrek?
3. Is het mogelijk en verantwoord om toestemming van mijn cliënt te vragen voor de gegevensverstrekking en zo ja, heb ik alles gedaan om toestemming te krijgen?
4. Weegt het gevaar of het ernstige nadeel voor de cliënt, dat ik door de gegevensverstrekking wil afwenden, zo zwaar dat dit opweegt tegen het belang dat de cliënt heeft bij geheimhouding?
5. Als ik besluit om te spreken, welke informatie heeft de ander aan wie ik informatie verstrek echt nodig om het ernstig nadeel of gevaar voor de cliënt af te wenden?

Het is van belang om, indien een beroep op overmacht wordt overwogen, dit intern zorgvuldig te bespreken. De overwegingen en uiteindelijke beslissing moeten worden vastgelegd in het dossier.

Artikel 17 lid 6

Aan derden worden kopieën verstrekt; de originelen blijven in het bezit van Bureau Jeugdzorg. Ook bij overdracht van een cliëntdossier van het ene bureau naar het andere Bureau Jeugdzorg, blijft het origineel in het bezit van het overdragende Bureau Jeugdzorg. Dit in verband met mogelijke procesrisico's en klachtenprocedures. Bureau Jeugdzorg verstrekt in dat geval een kopie van het gehele dossier aan het Bureau Jeugdzorg dat de zaak overneemt.

Artikel 17 lid 7

Persoonlijke werkaantekeningen en rapporten die nog in bewerking zijn, zijn geen onderdeel van het dossier en slechts bestemd voor intern gebruik. Deze mogen daarom ook niet aan derden worden verstrekt. Op het moment dat persoonlijke werkaantekeningen wel aan derden worden verstrekt, worden deze onderdeel van het dossier en zijn de normale regels voor inzage- en derdenverstrekking van toepassing. Zie verder de toelichting bij artikel 13 lid 6 van het reglement.

[25] De vijf vragen zijn opgesteld door P. Baeten en L. Janssen, *Samenwerking en beroepsgeheim. Juridische mogelijkheden voor het uitwisselen van gegevens bij de aanpak van huiselijk geweld*, NIZW eerste druk, 2002.

6. Bewaartermijnen en vernietiging

Algemeen

Het bewaren van gegevens is in de afgelopen decennia regelmatig onderwerp van kritiek binnen de jeugdbescherming geweest. Begin jaren tachtig was er kritiek vanwege enkele incidenten waarbij informatie uit dossiers van kinderbescherming bij derden, zoals werkgevers, terechtkwam. Het werd niet wenselijk gevonden dat een dossier iemand zijn hele leven achtervolgt. Ter bestrijding hiervan werden de privacyregels aangescherpt, met als gevolg dat na vijf of tien jaar vrijwel alle gegevens vernietigd werden. Hierop ontstond in de jaren negentig echter opnieuw kritiek aangezien er nogal wat mensen op zoek gingen naar hun verleden en stuitten op het ontbreken van voor hen vitale informatie. Om die reden was in het vorige Privacyreglement[26] vastgelegd dat dossiers die in het kader van de ondertoezichtstelling en voogdij zijn aangelegd, pas werden vernietigd nadat de jeugdige of diens wettelijk vertegenwoordiger inzage en afschrift in het dossier had gekregen. In het geval dat geen inzage en of afschrift was gegeven, werd het dossier bewaard totdat inzage en of afschrift was verleend of totdat de inmiddels meerderjarig geworden jeugdige had aangegeven dat vernietiging mocht plaatsvinden.
Gezien deze achtergrond is ervoor gekozen om deze regeling in het huidige Privacyreglement te handhaven, zodat personen ook op latere leeftijd in staat zijn om voor hen relevante informatie uit het verleden terug te vinden. Daarbij is gebruik gemaakt van de ruimte die de wet biedt om gegevens zoveel langer te bewaren als redelijkerwijs in verband met zorgvuldige hulpverlening noodzakelijk is.

Artikel 18. Bewaren van persoonsgegevens

1. Na beëindiging van de hulpverlening wordt het dossier ondergebracht in het archief van Bureau Jeugdzorg. Op de verwerking van persoonsgegevens die zijn ondergebracht in het archief, is het bepaalde in dit Privacyreglement onverkort van toepassing.
2. Onverminderd het derde, vierde en vijfde lid en artikel 19, bewaart Bureau Jeugdzorg het dossier van een cliënt gedurende vijftien jaar, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de hulpverlening is afgesloten.
3. Bureau Jeugdzorg bewaart het dossier van de jeugdige die onder toezicht dan wel onder voogdij van Bureau Jeugdzorg heeft gestaan vijftien jaar, te rekenen vanaf het tijdstip waarop de hulpverlening is afgesloten, doch ten minste tot meerderjarigheid van de jeugdige. Voor zover aannemelijk gemaakt kan worden dat het bewaren van het dossier een bijdrage kan leveren aan het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling, of van belang kan zijn voor een situatie waarin een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige overwogen dient te worden, bewaart Bureau Jeugdzorg het dossier zoveel langer tot het jongste kind van het gezin waartoe de - inmiddels meerderjarige - jeugdige behoort en met welk gezin Bureau Jeugdzorg bemoeienis heeft gehad, meerderjarig is geworden.
4. Bureau Jeugdzorg vernietigt het dossier na de in het derde lid genoemde termijn pas nadat de inmiddels meerderjarige jeugdige inzage in en/of afschrift van zijn persoonsgegevens heeft gehad, dan wel schriftelijk kenbaar heeft gemaakt geen inzage en/of afschrift te wensen en verzoekt om vernietiging van de gegevens. De bewaartermijn is echter niet langer dan dertig jaar na meerderjarig worden van de jeugdige.
5. Bescheiden in dossiers die in het kader van de uitvoering van taken van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling zijn aangelegd, bewaart Bureau Jeugdzorg tot het jongste kind van het gezin waartoe de jeugdige behoort en met welk gezin Bureau Jeugdzorg bemoeienis heeft gehad, meerderjarig is geworden, een en ander voor zover aannemelijk gemaakt kan worden dat het bewaren een bijdrage kan leveren aan het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling, of van belang kan zijn voor een situatie waarin een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige overwogen dient te worden.

Toelichting artikel 18

Artikel 18 lid 1

Het Privacyreglement is onverkort van toepassing op de (verwerking van) persoonsgegevens die in het archief zijn ondergebracht. Dit houdt in dat indien zich een vraag om inzage in een dossier dat in het archief is ondergebracht voordoet, deze volgens het Privacyreglement dient te worden beantwoord.
Daarnaast valt het beheer van de archieven onder specifieke (archief)wetgeving zoals de Archiefwet 1995, het Archiefbesluit 1995 en een drietal (ministeriële) uitvoeringsregelingen van het Archiefbesluit.[27]

[26] H. van den Bosch, *Privacyreglement in praktijk. Omgaan met persoonlijke gegevens in de jeugdzorg*, Utrecht: Stichting Vedivo 1996.
[27] Op grond van deze wetgeving is de Rijksarchiefinspectie van mening dat de Bureaus Jeugdzorg slechts dan persoonsgegevens mogen vernietigen indien (archief)beheersregels zijn opgesteld en een (archief) bestandsregistratie aanwezig is. Vanuit de MOgroep is in 2004 het initiatief genomen om op landelijk niveau selectielijsten en een inventarisatie van archiefbescheiden vast te laten stellen.

Artikel 18 lid 2

Bureau Jeugdzorg bewaart een dossier in verband met zorgvuldige hulpverlening gedurende vijftien jaar te rekenen vanaf het tijdstip waarop de hulpverlening is afgesloten. Dit betreft met name de dossiers die door Bureau Jeugdzorg in het kader van vrijwillige hulpverlening en jeugdreclassering zijn aangelegd. Voor de dossiers die in het kader van voogdij, ondertoezichtstelling en de uitvoering van taken op het gebied van kindermishandeling zijn aangelegd, geldt namelijk een afwijkende bewaartermijn die in het derde, vierde en vijfde lid wordt besproken.
De bewaartermijn van vijftien jaar is gebaseerd op de Wjz waarin is aangegeven dat Bureau Jeugdzorg en zorgaanbieders bescheiden die deze met betrekking tot de jeugdige onder zich hebben, gedurende vijftien jaren - te rekenen vanaf het tijdstip waarop zij zijn vervaardigd - bewaart of zoveel langer als redelijkerwijs in verband met een zorgvuldige hulpverlening noodzakelijk is.[28] Uit praktische overwegingen en mede gezien de bestaande praktijk is ervoor gekozen om de bewaartermijn niet vanaf het tijdstip van vervaardiging in te laten gaan maar vanaf het moment dat de hulpverlening wordt afgesloten.

Artikel 18 lid 3

Voor wat betreft de dossiers die in het kader van voogdij en ondertoezichtstelling zijn aangelegd, hebben de Bureaus Jeugdzorg besloten een afwijkende bewaartermijn te hanteren. Het dossier van de jeugdige die onder toezicht dan wel onder voogdij van Bureau Jeugdzorg heeft gestaan wordt in principe tot vjiftien jaar na afsluiting bewaard en wordt ten minste bewaard totdat de jeugdige meerderjarig is geworden. De Bureaus Jeugdzorg hanteren deze bewaartermijn in verband met zorgvuldige hulpverlening. De Bureaus zijn van mening dat de jeugdige een aanmerkelijk belang heeft dat zijn dossier tot tenminste zijn meerderjarigheid wordt bewaard. Dit stelt de jeugdige in staat om - als hij dat wenst - op zoek te gaan naar zijn verleden.
Voor de OTS- en voogdijdossiers kan echter een nog langere bewaartermijn gelden. Op het moment dat aannemelijk is dat het bewaren van de dossiergegevens een bijdrage kan leveren aan het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling of van belang kan zijn van voor een situatie waarin een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige overwogen dient te worden, is Bureau Jeugdzorg wettelijke verplicht om de gegevens te bewaren tot het jongste kind van het gezin waartoe de jeugdige behoort, meerderjarig is geworden.

Artikel 18 lid 4

Dit lid sluit aan bij het derde lid en berust op het principe dat een jeugdige de mogelijkheid moet hebben *zelf* om inzage en/of afschrift van het dossier te vragen of om vernietiging te verzoeken, zonder het risico te lopen dat zijn wettelijk vertegenwoordigers een vernietigingsverzoek hebben ingediend ten tijde van de minderjarigheid van de jeugdige.
Zoals in de toelichting bij het derde lid genoemd, zijn de Bureaus Jeugdzorg van mening dat de jeugdige een aanmerkelijk belang bij bewaring van zijn dossier heeft, zodat hij na zijn meerderjarigheid op zoek kan gaan naar zijn verleden.
Bureau Jeugdzorg vernietigt ondertoezichtstelling- en voogdijdossiers pas, nadat de - inmiddels meerderjarige - jeugdige inzage in en/of afschrift van zijn persoonsgegevens heeft gehad. Ook kan vernietiging plaatsvinden, indien de - inmiddels meerderjarige - jeugdige schriftelijk kenbaar heeft gemaakt geen inzage in/of afschrift te wensen en verzoekt om vernietiging van de gegevens. Daarbij is wel van belang dat Bureau Jeugdzorg wettelijk verplicht is om de vernietiging te weigeren, in verband met het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling of in verband met een gezagsmaatregel voor een andere minderjarige (zie de laatste volzin van artikel 18 lid 3). In dat geval bewaart Bureau Jeugdzorg het dossier tot het jongste kind uit het gezin, waartoe de jeugdige behoort, meerderjarig wordt.
In ieder geval is de bewaartermijn niet langer dan tot dertig jaar na het meerderjarig worden van de jeugdige. Het dossier wordt derhalve uiterlijk vernietigd als de jeugdige de leeftijd van 48 jaar heeft bereikt, ook als deze dan nog geen inzage en/of afschrift in zijn dossier heeft gehad.

Artikel 18 lid 5

Voor de dossiers die in het kader van de uitvoering van de taken van het AMK zijn opgesteld, geldt wettelijk een afwijkende bewaartermijn. De wetgever heeft voor deze regeling gekozen aangezien de ervaring heeft geleerd dat zich binnen een gezin na verloop van een aantal jaren nieuwe gevallen kunnen voordoen met betrekking tot jongere kinderen. Het is in verband hiermee van belang dat gegevens over oudere kinderen bewaard worden om snel en adequaat op een nieuwe situatie van kindermishandeling te reageren. Met deze regeling voor het AMK is aangesloten bij de regeling die geldt voor de Raad voor de Kinderbescherming.[29]
Het moet echter wel aannemelijk zijn dat de gegevens van nut zijn voor de uitoefening van de taken van het AMK met betrekking tot jongere kinderen. Als voorwaarde is daarom opgenomen dat de gegevens die worden bewaard een

[28] Met de bewaartermijn in de Wjz is aangesloten bij de regeling in de Wgbo, art. 7:454 lid 3 BW. Inmiddels is door de Gezondheidsraad echter geadviseerd om de bewaartermijn van medische dossiers op maximaal dertig jaar vast te stellen.
[29] De regeling voor de Raad voor de Kinderbescherming houdt in dat bescheiden met betrekking tot gezinnen waarover meerdere kinderen meldingen zijn gedaan niet kunnen worden vernietigd voordat het jongste kind, waarmee de raad bemoeienis had, meerderjarig is geworden.

bijdrage kunnen leveren aan het beëindigen van een mogelijke situatie van kindermishandeling in hetzelfde gezin of dat aannemelijk gemaakt kan worden dat het bewaren van belang kan zijn voor een situatie waarin een maatregel met betrekking tot het gezag over een minderjarige overwogen kan worden.

Artikel 19. Vernietiging van persoonsgegevens op verzoek

1. Bureau Jeugdzorg vernietigt de door haar bewaarde bescheiden binnen drie maanden na een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van degene op wie de bescheiden betrekking hebben.
2. Het eerste lid geldt niet voor zover het verzoek bescheiden betreft waarvan redelijkerwijs aannemelijk is dat de bewaring van aanmerkelijk belang is voor een ander dan de verzoeker, alsmede voor zover het bepaalde bij of krachtens de wet zich tegen vernietiging verzet.
3. Het verzoek van een cliënt zoals bedoeld in het eerste lid, wordt niet ingewilligd indien deze:
   a. jonger is dan 12 jaren, of
   b. de leeftijd van 12 jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake.
4. In de gevallen bedoeld in het derde lid, kan het verzoek door een wettelijk vertegenwoordiger worden gedaan.

Toelichting artikel 19

Uit artikel 18 blijkt dat Bureau Jeugdzorg verschillende bewaartermijnen hanteert ten aanzien van dossiers die in het kader van de hulpverlening worden aangelegd. Cliënten hebben echter tevens het recht om vernietiging van de door Bureau Jeugdzorg bewaarde bescheiden te verzoeken. In het navolgende wordt beschreven in welke situaties het recht van betrokkene op vernietiging vóórgaat op de bewaartermijn en in welke situaties niet.

Artikel 19 lid 1

Het is wenselijk dat Bureau Jeugdzorg zo spoedig mogelijk - dat wil zeggen binnen vier weken[30] - schriftelijk reageert op een verzoek om vernietiging van een betrokkene. Indien Bureau Jeugdzorg een verzoek afwijst, dan dient zij dit gemotiveerd en schriftelijk te melden aan de betrokkene.
Bureau Jeugdzorg vernietigt de door haar bewaarde bescheiden binnen drie maanden na ontvangst van een daartoe strekkend verzoek van een betrokkene, indien daarop positief is beslist. Dit heeft tot gevolg dat de bewaartermijn in dat geval wordt bekort. Om aan te kunnen tonen dat om vernietiging is verzocht, wordt het verzoek tot vernietiging en de beslissing op dat verzoek door Bureau Jeugdzorg bewaard.

Artikel 19 lid 2

Vernietiging kan in twee gevallen worden geweigerd: als met het bewaren een aanmerkelijk belang van een ander dan de verzoeker gediend is of als een wettelijke bepaling zich tegen vernietiging verzet.

Bij de eerste grond kan gedacht worden aan het belang van een broer(tje) of zus(je) van de verzoeker dat zich kan verzetten tegen vernietiging van het dossier. Ook kan het aanmerkelijk belang van de betreffende jeugdige zich verzetten tegen vernietiging van het dossier. Zoals in het geval dat een wettelijk vertegenwoordiger een verzoek tot vernietiging doet. De Bureaus Jeugdzorg hebben zich op het standpunt gesteld dat voor een jeugdige belangrijk is dat zijn dossier tot tenminste zijn meerderjarigheid wordt bewaard, zodat hij later als hij dat wenst op zoek kan gaan naar zijn verleden (zie artikel 18 lid 3 en 4). Daarnaast kan onder een aanmerkelijk belang van een ander het belang van Bureau Jeugdzorg vallen. Hierbij kan worden gedacht aan het niet vernietigen van gegevens met het oog op procesrisico's. Het aanhangig zijn van een procedure op het moment dat een vernietigingsverzoek wordt ingediend, kan een grond zijn om het verzoek af te wijzen.
Bureau Jeugdzorg maakt, nadat een verzoek tot vernietiging is ingediend, altijd een belangenafweging. Het belang van de betrokkene om de gegevens te laten vernietigen wordt dan afgewogen ten opzichte van het belang van het bewaren van deze gegevens voor een ander dan de verzoeker, zoals de andere kinderen in het gezin.

De tweede grond betreft bijvoorbeeld de wettelijke plicht van Bureau Jeugdzorg om de dossiers die in het kader van de ondertoezichtstelling, de voogdij en de uitvoering van de taken op het gebied van kindermishandeling zijn aangelegd, in de in de Wjz bepaalde gevallen langer te bewaren (zie artikel 55 lid 2 Wjz). De wettelijke plicht van Bureau Jeugdzorg om deze dossiers gedurende deze periode te bewaren gaat vóór het recht van een betrokkene op vernietiging van het dossier. Bureau Jeugdzorg zal verzoeken om vernietiging van dossiers op het gebied van ondertoezichtstelling, voogdij en de uitvoering van de AMK-taken, die worden gedaan tijdens de wettelijk voorgeschreven bewaartermijn, dan ook afwijzen.

[30] Zie hierover ook de toelichting bij artikel 13 lid 1 van dit reglement.

Artikel 19 lid 3 en 4

Het recht om vernietiging te vragen komt niet toe aan jeugdigen jonger dan twaalf jaar en aan jeugdigen die ouder zijn dan twaalf jaar, maar niet in staat kunnen worden geacht tot een redelijke waardering van hun belangen ter zake. Dit sluit aan op de regeling van het inzagerecht.[31] In deze gevallen kan het verzoek door de wettelijk vertegenwoordiger, zoals de met gezag belaste ouder(s) of de voogd, worden gedaan.

[31] Zie hierover de toelichting bij artikel 13 lid 2 en 3 van dit reglement.

7. Overige bepalingen

Artikel 20. Klachten

Indien de betrokkene van mening is dat de bepalingen van dit reglement niet worden nageleefd, kan hij zich wenden tot (de klachtencommissie van) Bureau Jeugdzorg. Vervolgens kan de betrokkene zich desgewenst wenden tot de burgerlijke rechter conform artikel 105 Wet op de jeugdzorg juncto artikel 46 Wet bescherming persoonsgegevens, dan wel het College bescherming persoonsgegevens conform artikel 47 Wet bescherming persoonsgegevens.

Toelichting artikel 20

Indien een betrokkene ontevreden is over de toepassing van het Privacyreglement door Bureau Jeugdzorg, kan hij zich wenden tot de betrokken hulpverlener dan wel diens leidinggevende. Uiteindelijk kan de betrokkene zich wenden tot de klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg.

Indien een betrokkene het niet eens is met beslissingen van Bureau Jeugdzorg, ten aanzien van inzage, afschrift en correctie, kan hij zich wenden tot de burgerlijke rechter. De betrokkene moet wel altijd eerst Bureau Jeugdzorg in de gelegenheid stellen om te voldoen aan een verzoek tot bijvoorbeeld inzage in of correctie van persoonsgegevens, voordat de betrokkene zich tot de rechter wendt. Indien de betrokkene dat niet doet, kan terugverwijzing door de rechter naar (de klachtencommissie van) Bureau Jeugdzorg het gevolg zijn. Deze is op grond van de Wjz bevoegd in dergelijke zaken te beschikken. De gang naar de bestuursrechter is hierdoor uitgesloten. Dit is een gewone verzoekschriftprocedure, met het verschil dat geen advocaat nodig is. De rechter kan direct uitspraak doen of eerst nog advies inwinnen bij het College bescherming persoonsgegevens. Tevens kan de rechter als sanctie bij niet-nakoming Bureau Jeugdzorg een dwangsom opleggen.
Naast de verzoekschriftprocedure is een beroep op de rechter via de dagvaardingsprocedure mogelijk. Het gaat dan om een procedure op basis van onrechtmatige daad, te weten onrechtmatig verstrekte informatie aan derden. Voor het voeren van een dagvaardingsprocedure is de bijstand van een advocaat vereist.
Als de betrokkene wil voorkomen dat Bureau Jeugdzorg informatie aan een derde verstrekt, dient deze Bureau Jeugdzorg eerst schriftelijk te sommeren de informatie niet te verstrekken. Blijft Bureau Jeugdzorg bij zijn voornemen de informatie te verstrekken, dan kan de betrokkene proberen door middel van een kort geding bij de voorzieningenrechter van de rechtbank de informatieverstrekking tegen te houden op straffe van een dwangsom. Op grond van de redelijkheid en billijkheid mag verwacht worden dat Bureau Jeugdzorg zich beraadt over de vraag of het verstrekken van informatie nog enig uitstel kan dulden in afwachting van de beslissing in kort geding.

Ten slotte kan een betrokkene maar ook Bureau Jeugdzorg de bemiddeling van het College bescherming persoonsgegevens inroepen of het College om advies vragen (Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag, tel. 070-3811300, www.cbpweb.nl). Het College zal met name naar de juridische privacyaspecten van een zaak kijken. Vooral als men niet zeker is van de uitleg van wettelijke bepalingen en de vertaling daarvan in reglementen, kan een advies van het College uitkomst bieden. Het College heeft geen rechtscheppende bevoegdheden.
Ten aanzien van de bemiddeling door het College bij klachten moet worden opgemerkt dat het College aangeeft terughoudend te zijn met het in behandeling nemen van een klacht, indien de betrokkene zich niet in eerste instantie heeft gewend tot Bureau Jeugdzorg of de klachtencommissie.

Artikel 21. Melding van verwerking van gegevens

De geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens door Bureau Jeugdzorg is gemeld bij het College bescherming persoonsgegevens.

Toelichting artikel 21

Bureau Jeugdzorg is op grond van de Wbp verplicht om de verwerking van persoonsgegevens te melden bij het College.

Artikel 22. Slotbepaling

1. Dit reglement treedt in werking op 1 januari 2005 en vervangt de voorgaande Privacyreglementen.
2. Wijziging of aanvulling van dit reglement vindt slechts plaats, na goedkeuring van de branchecommissie Bureaus Jeugdzorg van de MOgroep en met inachtneming van de door de wetgever gestelde regels.
3. Desgevraagd verstrekt Bureau Jeugdzorg tegen kostprijs een afschrift van dit reglement.

Transponeringstabel

In onderstaande transponeringstabel is vermeld op welke wettelijke bepaling het betreffende artikel(lid) van het Privacyreglement is gebaseerd.

Reglement	Wjz	Wbp	Overig
1 a		1 a	
1 b		16	
1 c	1 b		
1 d	1 d		
1 e		1 f	
1 f		1 c	
1 g	4	1 d	
1 h		1 e	
1 i		1 b	
1 j		1 n	
1 k		1 i	
2	2 lid 1		
3	5, 10, 12		
4	13 lid 1		
5		33, 34	
6		7	
7 lid 1		6	
7 lid 2		7, 9	
7 lid 3		11	
8 lid 1		8	
8 lid 2	53 lid 1		
9 lid 1		16	
9 lid 2	53 lid 2		
10		6	139a e.v. WvSr
11 lid 1		9 lid 3	
11 lid 2		23 lid 2	
11 lid 3		9 lid 4	
12 lid 1	54 lid 1		
12 lid 2	54 lid 2		
12 lid 3	AMvB bij 13 lid 7		
12 lid 4	54 lid 3		
12 lid 5	11 lid 1 e		
13 lid 1	49		
13 lid 2	50 lid 1		
13 lid 3	50 lid 2		
13 lid 4	50 lid 3		
13 lid 5	50		
13 lid 6			11 Wob (analoog)
14 lid 1		35, 37	
14 lid 2		37 lid 2	
15 lid 1	50 lid 4	39	BKv. WBP
15 lid 2			BKv. WBP
15 lid 3			BKv. WBP
16 lid 1		36 lid 1	
16 lid 2	50 lid 1, 56 lid 4	37 lid 3	
16 lid 3		36 - 39	
17 lid 1	51 lid 1		
17 lid 2	51 lid 2		

Reglement	Wjz	Wbp	Overig
17 lid 3	51 lid 3		
17 lid 4			1:243 lid 2 BW
17 lid 5		8	
17 lid 6	50		
17 lid 7			11 Wob (analoog)
18 lid 1			
18 lid 2	55 lid 1		
18 lid 3	55 lid 1		
18 lid 4	55 lid 2		
18 lid 5	55 lid 2		
19 lid 1	56 lid 1		
19 lid 2	56 lid 2		
19 lid 3	56 lid 3		
19 lid 4	56 lid 4		
20	105	46,47	
21		27	
22			

Literatuurlijst

- Baeten, P., *Protocol van handelen. Bij vermoedens van kindermishandeling in relaties van afhankelijkheid en onvrijheid*, NIZW Utrecht, 2004;
- Baeten, P. en Janssen, L., *Spelregels voor samenwerkingsverbanden huiselijk geweld*, NIZW, Utrecht 2002;
- Baeten, en Janssen, L., *Samenwerking en beroepsgeheim. Juridische mogelijkheden voor het uitwisselen van gegevens bij de aanpak van huiselijk geweld*, NIZW, Utrecht 2002;
- Berkvens, J.M., & Horst van der, R.J.M. (redactie), Wet bescherming persoonsgegevens. Leidraad voor de praktijk, Kluwer, Deventer;
- Blarkom, G.W. van en Borking, drs. J.J., *Beveiliging van persoonsgegevens*, april 2001, Registratiekamer, achtergrondstudies en verkenningen 23;
- Bosch, H. van den, *Privacyreglement in praktijk. Omgaan met persoonlijke gegevens in de jeugdzorg*, Stichting Vedivo, Utrecht 1996;
- Hofman, J.A., *Openbaarheid van bestuur,* Ars Aequi Libri, Nijmegen 1998;
- *Richtlijnen voor het (laten) verrichten van extern onderzoek*, Staatscourant 1996, nr. 68, p. 10;
- Hooghiemstra, T.F.M., *Teksten en toelichting op de Wet bescherming persoonsgegevens*, Koninklijke Vermande, Lelystad 2001;
- Janssen, L., *Omgang met cliëntgegevens in de jeugdzorg. Over dossiervorming, inzage en verstrekken van cliëntgegevens*, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Den Haag september 2003;
- Sauerwein, L.B., *Modelconvenant over de gegevensuitwisseling tussen partijen betrokken bij het criminaliteitspreventiebeleid in gemeenten*, ministerie van Justitie en ministerie van Binnenlandse Zaken, Den Haag mei 2002;
- Sauerwein, L.B. & Van Oosten Slingeland, *Handreiking voor gemeenten over privacyaspecten bij criminaliteitspreventie*.

- EHRM 7 juli 1989, NJ 1991, 659;
- HR 25 juni 1993, NJ 1994, 140;
- HR 24 januari 2003, LJN-nummer: AF0148, zaaknummer C01/143HR.

- Tweede Kamer, 2001-2002, 27 842;
- Tweede Kamer, 2002-2003, 28 168.

Wie verzoekt om inzage in dossiergegevens?

Privacywijzer

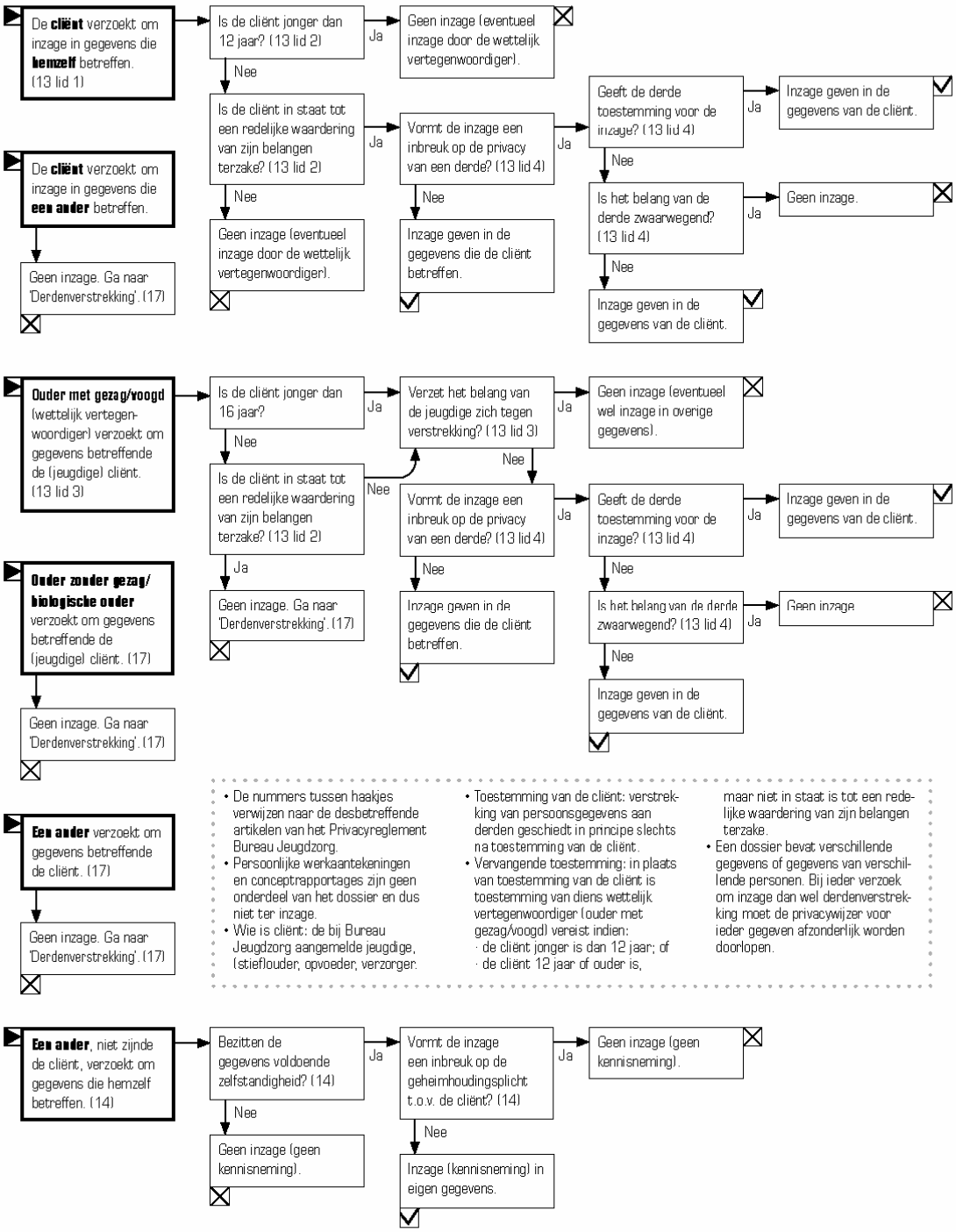

Maatschappelijk Ondernemers Groep

De privacywijzer behoort bij de MOgroep uitgave '*Privacyreglement Bureau Jeugdzorg. Tekst en toelichting.*' Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. © Maatschappelijk Ondernemers Groep.

Privacywijzer

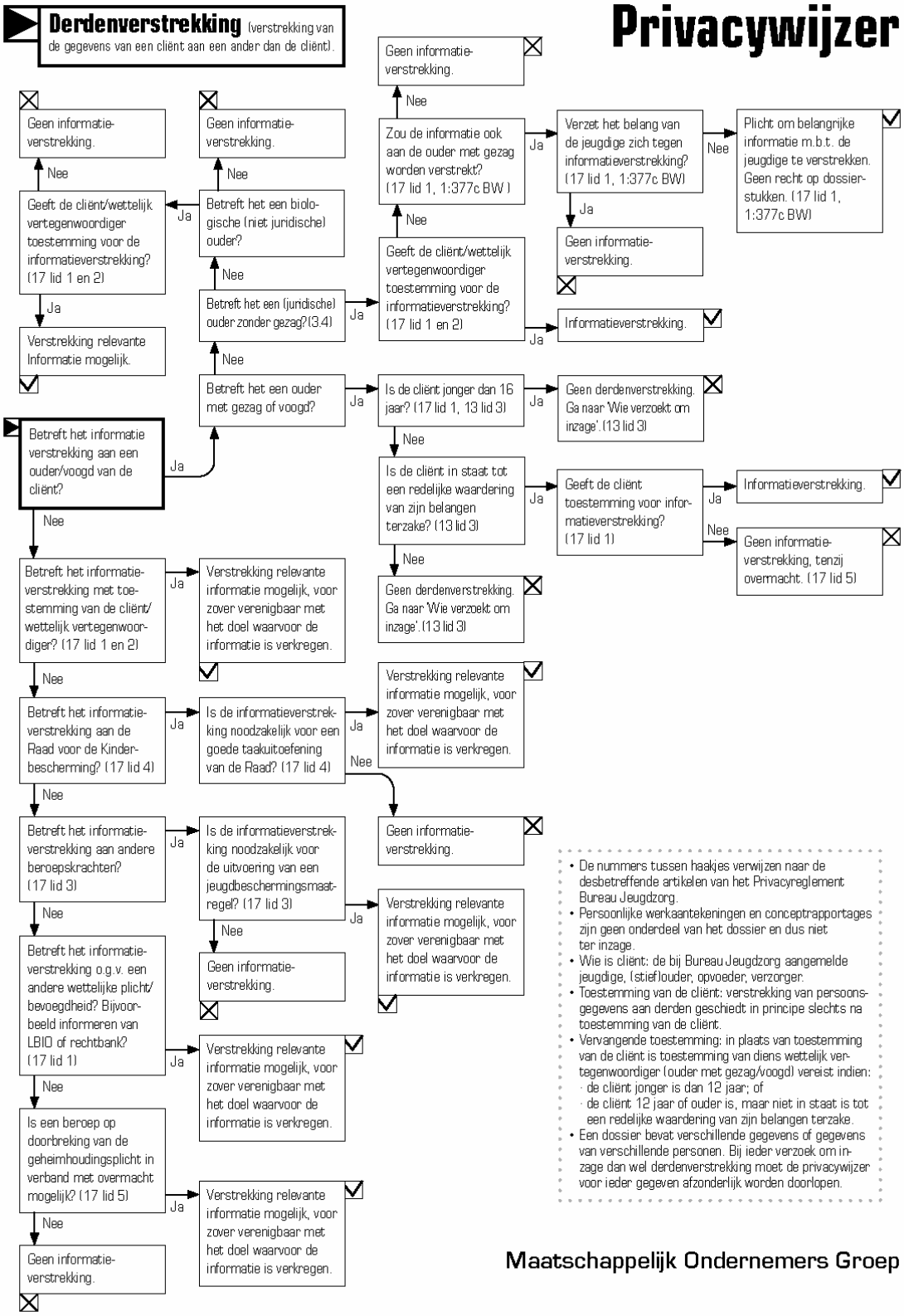

- De nummers tussen haakjes verwijzen naar de desbetreffende artikelen van het Privacyreglement Bureau Jeugdzorg.
- Persoonlijke werkaantekeningen en conceptrapportages zijn geen onderdeel van het dossier en dus niet ter inzage.
- Wie is cliënt: de bij Bureau Jeugdzorg aangemelde jeugdige, (stief)ouder, opvoeder, verzorger.
- Toestemming van de cliënt: verstrekking van persoonsgegevens aan derden geschiedt in principe slechts na toestemming van de cliënt.
- Vervangende toestemming: in plaats van toestemming van de cliënt is toestemming van diens wettelijk vertegenwoordiger (ouder met gezag/voogd) vereist indien:
  - de cliënt jonger is dan 12 jaar; of
  - de cliënt 12 jaar of ouder is, maar niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake.
- Een dossier bevat verschillende gegevens of gegevens van verschillende personen. Bij ieder verzoek om inzage dan wel derdenverstrekking moet de privacywijzer voor ieder gegeven afzonderlijk worden doorlopen.

Maatschappelijk Ondernemers Groep

De privacywijzer behoort bij de MOgroep uitgave '*Privacyreglement Bureau Jeugdzorg. Tekst en toelichting*.' Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. © Maatschappelijk Ondernemers Groep.